

EXAMEN VIII.
De Hierarchia Ecclesiastica.

De Episcopatu, de quo Ang. Doct. agit in Suppl. 3. p. q. 40. ut de Statu Episcoporum agit 2. 2.

q. 158. Item de Calibatu Clericorum.

QUÆRÒ I. Estne in Ecclesia Christi vera Hierar-

chia, ad quam spectent etiam Episcopi?

XCVII. Resp. *Affirmative.* Est de Fide. Et

Ratio est: Hierarchia iusta S. Thom. 1. p. const. 108.

art. 1. in c. nihil est aliud, quam sacer principatus,

vel multitudine ordinata sub uno Princeps. Et ordo Hierar-

chie, juxta S. Thom. ibidem in corp. est, alios

quidem purgari, & illuminari, & perfici: alios au-

tatem purgare, & illuminare, & perficere, qui sunt

actus Hierarchici. Subsumo. Sed Ecclesia Christi est

sacer Principatus, & multitudine ordinata sub uno

Princeps, visibilis terreni, scilicet Papa, invisibilis

in Cœlo; estique in ea optimus ordo, & subordina-

tio, juxta quas aliis purgant, illuminant, perficiunt,

nimirum Episcopi: aliis purgant, illuminantur, per-

ficiuntur, ut etiam pater ex Prologo hujus Tractatus,

ante Examen primum. Ergo.

Dixi, esse de Fide. Ita clare pater ex Trident.

Sess. 23. cap. 4. de Eccles. Hierarch. & ordinatione

sic decernente: Quoniam in Sacramento Ordinis

sicut, & in Baptismo, & Confirmatione charac-

ter imprimitur, qui nec deleri, nec auferri po-

test, merito Sancta Synodus damnat eorum sen-

tentiam, qui assurint, Novi Testamento Sacer-

tes temporaria tantummodo potestatem habere,

& semel rite ordinatis, iterum Laicos effici posse,

si Verbi Dei Ministerium non exerceant. Quod si

quis omnes Christianos promiscue Novi Testamenti

Sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potesta-

te spirituali prædictos affirmet, nihil aliud facere vi-

detur, quam Ecclesiasticam Hierarchiam, que est

ut Castorium acies ordinata, confundere: perinde,

ac si contra Beati Pauli doctrinam omnes Apostoli,

omnes Prophetæ, omnes Evangelistæ, omnes Pas-

tores, omnes sint Doctores. Princope Sacrosancta

Synodus declarat, præter ceteros Ecclesiasticos gra-

dus, Episcopos, qui in Apostolorum locum secundus,

cesserunt, ad hunc Hierarchicum ordinem præci-

pue pertinere, & positos, sicut idem Apostolus

ait à Spiritu Sancto, regere Ecclesiam Dei, eosque

Presbyteri superiores esse, ac Sacramentum Con-

firmationis conferre, ministros Ecclesie ordinare,

atque alia pleraque peragere ipsos posse: quoniam

functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nul-

lam habent. Docet insuper Sacrosancta Synodus, in

Ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, & cate-

rorum Ordinum, nec populi, nec cuiusvis secularis

potestatis, & magistratus consensum, sive vo-

cationem, sive auctoritatem ita requiri, ut sine ea

irrita sit Ordinatio, quin potius decernat eos, qui

tantummodo à populo aut seculari potestate, ac

magistratu vocati, & instituti ad hac ministeria exer-

cenda ascendunt, & qui in ea propria temeritate si-

bi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fu-

res, & latrones per ostium non ingressos, haben-

dos esse. Hac ibi.

QUÆRÒ II. Promovendus ad Episcopatum, quas

debet habere qualitates? Quantam scientiam?

XCVIII. Resp. *Concil. Trident. Sess. 24. de Reform.*

c. 1. sic statuit: Omnes, & singulos, qui ad pro-

motionem præficiendorum quodcumque jus, qua-

cumque ratione à Sede Apostolica habent, aut alio-

quin operam suam præstanti, hortanti & monet

(nimirum Sancta Synodus) ut in primis memine-

rim, nihil se ad DEL Gloriam, & populorum sa-

larem utilius posse facere, quam si bonos Pastores,

& Ecclesie gubernanda idoneos promoveri studeant,

eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter

peccare, nisi quis digniores, & Ecclesie magna uti-

les ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel hu-

mano respectu, aut ambientium suggestionibus; sed

, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter cura-

, verit, & vita, doctrina, atque aliis omnibus quali-

, & tibus prædictos sciant, que juxta sacros Canones,

, & Tridentina hujus Synodi Decreta requirentur.

Hac ibi. Ubi plura statuantur, que sunt servanda

, in creatione Episcoporum, & Cardinalium, que

, videantur, uti, & Sess. 7. de Reform. cap. 1.

Idem Concilium Sess. 22. de Reform. cap. 2. de-

cernit: Quicunque postulac in Ecclesiæ Cathedræ erit

assument, antea in Universitate Studiorum Magister,

sive Doctor aut Licentiat, vel in sacra Theologia, vel

in jure Canonico merito sit promotus, aut publico o-

cusus Ecclesiæ testimonio idoneus ad alios docendos or-

tendatur. Quod si Regularis fuerit, a Superioribus sue

Religionis similem fidem habeat.

Item in cap. Omnes, 6. dist. 38. quod est desump-

tum ex Synodo septima, statuitur, ut in Metropolitanus

diligenter inquirat, an is, qui ad Episcopatum pro-

vehendus est gradum, in promptu habeat legere

scrutabilium tam sacros Canones, & S. Evangelium,

quam omnem divinam Scripturam. Et mox subditur:

Substantia enim summi Sacerdotio nostri sum eloqua

divinitus tradita, id est, vera divinarum Scriptura-

rurn disciplina.

Ex his sequitur, quod Episcopus non solùm sci-

re debeat que in praecedentibus sunt assignatae pro

alio Sacerdotibus, sed major ei scientia sit necessa-

ria ex Theologia; & sacris Canonibus, ut merito

saltem dignus sit Laurea doctoralis Theologie, & Ju-

ris Canonici. Porro cum de facto Episcopi eligantur

de gremio Canonicorum talis Ecclesiæ, & de facto

etiam multæ cause forenses ad Episcoporum Tribu-

nalia devolvant, ad quas Juris utriusque scientia

requiritur; hinc est contigit eligi aliquem, qui ex

se omnis non sufficit, si exemplo Moysis

Exod. 18. Sacrificia, seu que sunt ad Deum, &

proprietate concernunt salutem animalium, trahit ipe-

rat: relquia verò per Ministros, & Consiliarios, sed

idoneos, eruditos, timoratos, incorruptos.

XCIX. Nec mirum, quod singularis scientia requi-

ratur in Episcopis, quia Trid. Sess. 6. de Reform. c. 1.

ex A. 10. eos monitos esse vult, ut attendentes sibi,

& universo Gregi, in quo Spiritus Sanctus posuit cor-

perire Ecclesiam Dei, quam acquisivit Sanguine suo,

voluerunt, sicut Apostolus precipit, in omnibus labo-

rent, & ministerium suum implant. Item debetur eis

in Choro, Capitulo, Processionibus, & aliis publicis

actibus prima Sedes, & locus: est in eius præ-

cipio omnium rerum agendarum auctoritas, ut loqui-

trur Trid. Sess. 25. de Reform. c. 6. Sunt Patres, &

Pastores à Principebus, & ceteris honorandi., Ut

patet ex Trid. cit. Sess. 25. c. 17., Successerunt in

locum Apostolorum, & præcipue spectant ad Ordinem

Hierarchicum Ecclesie. Ut patet ex Trid. Sess. 23. cap. 4., Episcoporum Officium est Angelicus hume-

ritus, & formidulum. Ex Trid. Sess. 6. cit. cap. 1.

statuente. Ut illud nonnisi qui magis digni fui-

re, rint, quorumque prior vita, ac omnis ætas, à

peruerbit exordiis usque ad perfectiores annos,

per disciplina Ecclesiastica stipendiis laudabilior

acta testimonium præbeat, secundum venerabiles

beatorum Patronum Sanctiones assumantur. Item

Episcopi in jure vocantur summi Sacerdotes, Sacerdotum

Principes, Legati Christi; à S. Gregorio, Astra

Celi, à S. Clemente, Terrestres Dii. Ergo necessè

est, ut singularis sanctis, prudentia, & scientia

Vel est idem quod speculator, quia speculator sub-

ditorum mores, & vitam, & si in hoc sit negligens,

est in peccato mortali. Definiri potest Episcopus sic:

Est Sacerdos habens potestatem administrandi Sacra-

mentum Ordinis, & Confirmationis, consecrandi Bas-

licas, seu Ecclesias, Altaria, sacra Vasa, Chrismæ, Vir-

gines, approbandi ad Confessiones, & Conciones, dele-

gandi Jurisdictionem ad Sacraenta ministranda, &c.

Ex quo patet quid sit Episcopatus, nimirum Sacer-

dotum cum dicta potestate, &c. Hoc definitio pa-

tentis ex mox dicendis, nimirum quod Episcopatus,

non sit Ordo distinctus a Sacerdotio, sed sit ipse

Ordo Sacerdotio distinctus a Sacerdotio, & potestate

superioris Jurisdictionis Episcoporum supra Pres-

byteros quadam partem, est de jure Ecclesiastico uti-

potestas, & dependens a Summa Pontifice.

Hoc autem potestas Jurisdictionis competens

Episcopis de Jure Divino supra simplices Sacerdotes

est universalis, & quasi in acta signata; ut autem

redigatur ad actum exercitum, dependet a Summo

Pontifice, cuius est illi assignare determinatas

Ecclesias, & tales subditos Sacerdotes. Et ideo

superioris Jurisdictionis Episcoporum supra Pres-

byteros quadam partem, est de jure Ecclesiastico

potestas, & dependens a Summa Pontifice.

Hoc autem potestas Jurisdictionis competens

Episcopis de Jure Divino supra simplices Sacerdotes

est universalis, & quasi in acta signata; ut autem

redigatur ad actum exercitum, dependet a Summa

Pontifice, cuius est illi assignare determinatas

Ecclesias, & tales subditos Sacerdotes. Et ideo

superioris Jurisdictionis Episcoporum supra Pres-

byteros quadam partem, est de jure Ecclesiastico

potestas, & dependens a Summa Pontifice.

Hoc autem potestas Jurisdictionis competens

Episcopis de Jure Divino supra simplices Sacerdotes

est universalis, & quasi in acta signata; ut autem

redigatur ad actum exercitum, dependet a Summa

Pontifice, cuius est illi assignare determinatas

Ecclesias, & tales subditos Sacerdotes. Et ideo

superioris Jurisdictionis Episcoporum supra Pres-

byteros quadam partem, est de jure Ecclesiastico

potestas, & dependens a Summa Pontifice.

Hoc autem potestas Jurisdictionis competens

Episcopis de Jure Divino supra simplices Sacerdotes

est universalis, & quasi in acta signata; ut autem

redigatur ad actum exercitum, dependet a Summa

Pontifice, cuius est illi assignare determinatas

Ecclesias, & tales subditos Sacerdotes. Et ideo

superioris Jurisdictionis Episcoporum supra Pres-

byteros quadam partem, est de jure Ecclesiastico

potestas, & dependens a Summa Pontifice.

Hoc autem potestas Jurisdictionis competens

Episcopis de Jure Divino supra simplices Sacerdotes

est universalis, & quasi in acta signata; ut autem

redigatur ad actum exercitum, dependet a Summa

Pontifice, cuius est illi assignare determinatas

Ecclesias, & tales subditos Sacerdotes. Et ideo

superioris Jurisdictionis Episcoporum supra Pres-

byteros quadam partem, est de jure Ecclesiastico

potestas, & dependens a Summa Pontifice.

Hoc autem potestas Jurisdictionis competens

Episcopis de Jure Divino supra simplices Sacerdotes

est universalis, & quasi in acta signata; ut autem

redigatur ad actum exercitum, dependet a Summa

Pontifice, cuius est illi assignare determinatas

Ecclesias, & tales subditos Sacerdotes. Et ideo

superioris Jurisdictionis Episcoporum supra Pres-

byteros quadam partem, est de jure Ecclesiastico

potestas, & dependens a Summa Pontifice.

careat, in praesenti autem Episcopus alienus jam est praeditus propria Jurisdictione, eique tantum deest licentia respectu loci, que ipsi datur.

Ratio 3. Frustra fit per plura, quod potest fieri per pauciora. Et entia non sunt multiplicanda sine necessitate. Et Deus, & natura abhorrent a superfluo, quae sunt communia Philosophorum axiomata, quae vera sunt etiam in supernaturalibus, quia a fortiori gratia a superfluo abhorret. *Subsumo:* Sed unus character sacerdotalis idem manens sufficit ad peragenda munia episcopalia, & sacerdotalia, modo accedat consecratio Episcopi velut connotatum de lege ordinari necessarium, quod character sacerdotalis extendatur ad confirmandum, ordinandum, &c. *Ergo. Min. prob. 1.* Sacerdos licet per impositionem manuum Episcopi accipiat potestatem absolvens a peccatis, non tamen accipit novum Ordinem, & Characterem, sed quandam perfectiorem, & extensionem characteris presuppositi. *Ergo similiter. Secundo.* Quia alios tot essent admittendi characteres in Episcopo vel Sacerdote, quot ab ipso exerceri possunt actiones supernaturales, & hierarchiae, *potu-* unius Character ad consecrandum Corpus Christi, alias ad baptizandum, alias ad ordinandum, alias ad confirmandum, alias ad absolvendum, &c. Sed hoc est falsum. *Ergo, &c.*

CIII. Oppon. 1. contra 2. p. *Resp. 2.* Sancti Patres consecrationem Episcopi votant Sacramentum, *Ergo, &c.*

2. Quod confert gratiam, & imprimi characterem, est Sacramentum: Sed consecratio Episcopi confert gratiam, & imprimi characterem. *Ergo.*

3. Quod in anima causat spirituale indelebilis signum, causat characterem: Sed tale signum causat consecratio Episcopi. *Ergo.*

4. Quod ordinatur ad physicem in aliis causandum characterem, debet esse entitas, & non modus tantum extensionis: Sed potestas data Episcopo in consecratio, ordinatio ad causandum physicem characterem, *nimirum* Ordinis, & Confirmationis in aliis. *Ergo.*

Ad 1. Resp. Vocari Sacramentum non formaliter, sed complective, seu esse complementum Sacramentum, scilicet Sacerdotii.

Ad 2. In primis neg. min. pro 2. p. Quia consecratio Episcopi non imprimi characterem, sed sacerdotalis complet, extendit, & reddit potestem ad conficienda duo Sacraenta, scilicet Ordinis, & Confirmationis, que simplex Sacerdos vi sua Ordinationis conficeret nequit. Deinde neg. maj. pro 1. p. Ad hoc enim ut aliqui causet gratiam, non requiritur, quod in se formaliter sit Sacramentum, sed sufficiat esse complementum ejus: sicut patet de illa Ceremonia, quo Sacerdoti jam ordinato datur potestas absolvendi a peccatis, que causat gratiam secundam, & tamen non est Sacramentum distinctum ab illo, quod fit in contacta Calicis.

Ad 3. dist. maj. Si signum illud causet de novo quadam entitatem, conc. maj. si solidum quadam modum realis extensionis, ut in precedentem, neg. maj. Et sic dist. min. neg. conseq. Itaque per Consecrationem Episcopi characteri sacerdotali additur novus modus extensionis, indelebilis tamen, & interabilis, quia non est sola deputatio moralis, & extrinseca, sed realis, & intrinseca habitudo ad effectus Episcopali specialistes correspondentes.

Ex quo solidum sequitur, quod differentia differunt non intensive, ut ita dicam, seu secundum entitatem, sed extensive, & secundum modum, statum vel extensionem, seu perfectionem realem modalem. Vel, ut alii loquuntur, differunt per modum inclusivum, & inclusi, non per modum exclusivum. Vel differunt realiter inadæquate tantum, & non adæquate.

Ad 4. neg. maj. Quia sufficit ille novus realis modus, ut a Deo assumatur tamquam instrumentum ad producendos characteres in aliis. Quia in instru-

mentis virtutis Divina, ut potest infinita, non requiri proportio inter ea, & effectum, sed sufficit, quod sint in genere causa efficientis, (ut Thomistæ docent in Physica) ut etiam est in praesenti, quia character Ordinis est potentia activa, ejusque naturam induit modus intrinsecus ejus.

QUEREO IV. Quod est officium Episcopi? & quae specialistes ei sunt observanda virtute *Conc. Trid.* *CIV.* *Resp. 1.* Officium Episcopi patet ex definitione ejus data in *Resp. 1. ad Q. 3. in hoc Examene.*

3. Virtute *Conc. Trid.* Episcopi multa competunt, & observanda sunt, quæ ad longum hic referri superfluum videtur, videri enim possunt in ipso Sacri Concilii textu. Ut

1. De Prædicatione Episcopi, si non per ipsum, saltem per viros idoneos facienda. Vide *Sess. 5. cap. 2.* & *Sess. 24. cap. 4.*

2. De Episcopi devotione, ac Missæ celebratio- ne, ac obligacione promovendi pietatem, *Sess. 2.* in decreto de modo bene vivendi.

3. De exercitio pietatis in Ecclesia Cathedrali promovendo, ibidem. *De ieiuno Episcopi, ibid.* *De Sollicitudine ejus, de lectio ad mensam, de Institutione familiarium ejus, ibidem.*

4. De Residencia Episcoporum, *Sess. 6. de Reform. c. 1.* Verba Concilii vide infra in hoc *Ex. num. 116.*

5. De Exemplari Episcoporum vita vide *Sess. 24. de Ref. c. 1.* De Supellectili Episcopi, ib. de *Nepotismo* non fovendo, ibid. Episcopi non serviant in Curia Principum, cum sint Principum Patres, *Sess. 25. cap. 17.*

6. Episcoporum cura circa Studia in sua Diocesi, *Sess. 5. de Reform. c. 1.* Circa Seminarium, *Sess. 23. cap. 18.*

CV. 7. *Circa Beneficia,* ac *Parochias* statuta Concilii fusi referuntur. Nam *Sess. 7. de Ref. c. 2.* qui tenent plures Cathedrales Ecclesias, jubentur omnes, excepta una, certo modo, & tempore dimittere. Cum validè felix sit ille censensus, cui unam Ecclesiam bene, ac fruicione, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Hæc, & alia verba *Trid.* adducla sunt *Tract. 8. Exam. 2.* num. 36. ubi plura sunt dicta de pluralitate Beneficiorum.

Eadem *Sess. 7. cap. 3.* mandat, ut Beneficia inferiora, præsertim curam animarum habentia, conferantur personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, & per seipsum curam ipsam exercere valeant; aliter autem facta collatio, sive propositio omnino irrilebitur.

Ibidem c. 4. Plurimum Beneficiorum retentor contra Canones iis privatur. Et c. 5, statuit, quod illi, qui plura beneficia curata, vel incompatibili obtinent, teneantur suas dispensationes exhibere. Ordinarii, qui (ne cura animarum negligantur, & beneficia debitis obsequiis minime defraudentur) prævideant Ecclesiæ de Vicario, congrua fructuum portione ei assignata, etiam super re certa. Et quod talia Beneficia Ecclesiastica unita debeant ab Ordinariis locorum singulis annis visitari, determinatur, *ibid. cap. 7.* Quæ vero beneficiorum uniones censeantur validæ, declaratur *ibid. cap. 7.* Videlicet textus citatus, ut, & *Sess. 21. cap. 5.* ubi decernuntur, quomodo Episcopi possint facere perpetuas uniones Ecclesiasticæ, aut Beneficiorum curatorum, vel etiam non curatorum cum curatis propter earum pauperatum, & in ceteris casibus à jure permisso.

Sess. 21. de Reform. cap. 3. traditur, cur Beneficia sint constituta, *nimirum* ad Divinum cultum, & Ecclesiastica munia obvencia, & explicatur ratio, ex sequestra tercia parte preventuum omnium Canonictarum, Dignitatum, Officiorum Ecclesie augendi distributiones quotidianas. Laudatum consequendo quia non residents, seu non servientes, nihil percipiunt, vel minus tercia parte fructuum: & absentia contumacia puniuntur. De hoc etiam Concilium agit

agit *Sess. 23. cap. 3.* ubi decernunt: *Quod si qui sum servitum non præsent, eorum distributiones fabrica Ecclesiæ (quatenus integræ) aut alteri pio loco, arbitrio Ordinariorum, applicentur.* Exscipit etiam, quod si cui, qui dignitatem obtinet extra Civitatem in Diocesi, cura animarum immineat, cui incumbere voluerit, tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministaverit, tamquam præsens sit, ac Divinitas intereat, in Ecclesiæ Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. *Videatur testus.*

Sess. 25. cap. 5. Quando ex Beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut alie constitutionibus qualitates aliquæ requirentur, seu certa illis onera sunt injuncta, in beneficiorum collatione, seu in quamcumque alia dispositione eis non dero getur.

CVII. *Ibidem cap. 7.* *Sacris Constitutionibus odiosa, & Patrum Decretis contraria sunt, quæ in Beneficiis Ecclesiasticis, & Coadjutoris heraldiarie successoris imaginem referrunt. Coadjutor Praetato Ecclesia Cathedrali vel Monasteri cum futura successione non deur, nisi urgens necessitas, aut evidens utilitas postulerit, causa per Romanum Pontificem diligenter cognita, & concurrent qualites in Episcopo, vel Praetato de jure reservata.*

CVIII. *8. Circa Jus Patronatus, Sess. 14. c. 12.* Nemo obtineat Jus Patronatus, nisi Ecclesiam, aut Capellam de novo fundaverit, & construxerit, seu jam erectam, quæ tamen sine sufficiente date fuerit de suis propriis, & patrimoniali bonis competenter dotaverit. In casu autem fundationis, aut donationis, instituto reservetur Episcopo. Cui (ut statuitur *ibidem c. 13.*) debet fieri presentatio, alias praesentatio, & instituto forsan secunda nullæ sint.

De Jure Patronatus agit, etiam *Concil. Sess. 25. cap. 9.* et statut, quod, & quomodo ex authenticæ documenti, & alii iure requisiti sit probandum, sive etiam ex multiplicatis praesentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoria excedat, alias secundum ratione cursus, quæ nonnulli dispensatione. Ad hac licet Episcopo (decernit Concilium) presentatos a Patronis, si idonei non fuerint, repelle re. Quod si ad inferiores instituto pertineat, ab Episcopo tamen examinatur: aliquo instituto ab inferioribus facta irrita sit, & inanis. Patroni Beneficiorum perceptioni provenientium nullatenus se ingenerant, sed eos Redacti, seu Beneficiati, non obscurantur etiam quacumque consuetudine, distribuuntur diuinitatibus.

Nec dictum Jus Patronatus venditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre presumat, si secus fecerint, excommunicantes, & interdicti penitentiæ sufficiant, & dicto Jure Patronatus ipso jure privati existant.

9. Circa Panitentiarium in Cathedrales instituendum, *Sess. 24. de Reform. c. 8.*

10. Circa Hospitalia, & alia pia loca, Sess. 7. cap. 15. & *Sess. 22. de Reform. c. 8.* & *9. Sess. 25. cap. 8.*

11. Circa Missarum celebrations, & Ceremonias, Sess. 22. in Decreto de observandis, & evitandis in celebratione Missæ.

12. Circa Monialium Clasuram, Sess. 25. cap. 5. Circa earum confessarum extraordinarium, eadem *Sess. cap. 10.*

13. Circa Prædicatores, etiam Regulares, Sess. 5. cap. 11.

14. Circa in præcedentibus controversias etiam inter Regulares exemplios, Sess. 25. cap. 13.

15. Circa Nuptias, Sess. 24. de Reform. Matr. c. 10.

16. Circa Collationem Ordinum, sufficienter patet ex dictis supra de Ordinibus.

17. Circa Sanctorum Reliquias, sacras imagines, & nova miracula, Sess. 25. a principio in decreto de eadem materia, &c. Plura alia videri possunt in Concilio, quæ etiam in pluribus locis hujus operis sunt insinuata.

QUEREO V. Quæ est materia, & forma Ordinationis, seu Consecrationis Episcopi? Intra quod tempore ab electione, & quæ dies est consecrandus? Quæ vestis? Quæ obligatio? Quod subjectum?

CVIII. *Resp. 1.* Ut sciatur materia, & forma, referenda est ex ipsa Pontificali cæmeronie Ordinationis Episcopalis. Dum ergo Episcopus consecratur, adsum tres Episcopi, quorum unus vocatur *Consecrator*, alii duo vocantur *Assistentes*, qui a Consecratore pertinet, ut electum ad onus Episcopale sublevet. *Unde 1.* Consecrator accepto libro Evangeliorum, eum aperatum, Episcopos Assistentibus adjuvantibus, nihil dicens, imponit super cervicem, & scapulas electi. *2.* Consecrator, & Assistentes Episcopi ambabus manus caput consecrandi tangunt, dicens: *Accipe Spiritum sanctum, 3.* Consecrator pollicem dextrum intingit in sacrum Christum, & caput electi imungit, formam signum Crucis, & dicens: *Ungatur, & consecratur copia tuum celesti benedictione in Ordine Pontificali.* *4.* Consecrator Chrismate imungit ambas manus simul junctas electi, dicens: *Ungatur manus tua, & consenserit copia tua celesti benedictione in Ordine Pontificali.* *5.* Consecrator benedic Baculum pastorialem, & benedictum tradit electo in manus, dicens: *Accipe Baculum Pastoralis Officii, ut sis in corrigendis viis piæ secviens, &c.* *6.* Idem Consecrator benedit Annulum, & aqua lustrali aspersum imponit digitis annulari manus dextra, dicens: *Accipe annulum, Fidei scilicet signaculum, quatenus Sponsor Dei, sanctorum videlicet Ecclesiam, interemerat Fidei ornatus, illibatè custodia.* *7.* Consecrator accipit librum Evangeliorum de scapula consecrati, & adjuvantibus assistentibus Episcopis eum clausum tradit consecrato tangendo illum sine apertura manum, dicens: *Accipe Bongelium, & vade, predica Evangelium populo tibi commiso, &c.* Tandem *8.* Consecrator consecratum recipit ad osculum pacis, similiter, & Episcopis Assistentes, dientes ipsi consecrato: *Pax tibi;* Qui singulis resipit: *Ec cum Spiritu tuo. Ex his.*

Resp. 2. Materia proxima Ordinationis Episcopalis est dicta uncio, uti & manum impositio, in eo proportionabiliter sensu, quo supra *Exam. 5. num. 43.* *Resp. 3.* Ordinationis Sacerdotis assignata est duplex materia. Et loco ibi ex *Tract. de Sacram. in com. cit. part.* cur Graeci adhuc validè ordinantur Presbyteros (similiter, & Episcopos) per solam manum impositioem, absque hoc quod sit materia essentialiter diversa. Forma dictæ Ordinationis sunt verba supra adducta.

Resp. 3. De tempore Consecrationis ita statuit *Concil. Trid. sess. 7. de Reform. c. 9.* Ad maiores Ecclesias promoti munus Consecrationis intra tempus, uti jure statutum suscipiant, & prorogationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

& quid moraliter significant, vide ex S. Tb. supra Exam. 3. num. 33. ad Q. 7. Quia sit obligatio Episcopi, patet ex Officiis ejus supra adductis.

Vide dicenda ad Q. 13. Resp. 4. num. 124. quomodo Episcopi antehac fuerint electi.

Resp. 5. Subiectum Ordinationis Episcopalis debet habere omnes illas conditiones partim necessitate medi, partim necessitate praecepit requisitas, assignatas supra pro Subdiaconatu, Diaconatu, Presbyteratu, addendo tamen, ut si Sacerdotio insignitus, & atavis annorum triginta, habeatque qualitates ex Concil. Trident. traditas supra in hoc Ex. num. 99.

Queritur hic potest 1. An ad Episcopatum oportet semper assumere meliorem, de quo agit S. D. 2. 2. q. 185. art. 3. Sed de hoc actum est supra Tract. 9. Ex. 1. n. 2. & seqq. Secundum. An in assumptione ad Episcopatum Theologus sit praeferendum Jurisperito, seu Canoniste, vel e contra. Quia in re trahit suus quaque affectus. Videri potest decisio pro Theologis apud Gabat. in Tract. Quinario, seu in Vindicatis Theologis sess. 16.

QUÆRERO VI. Quis est Minister, vel qui sunt Ministri Ordinationis Episcopalis de Jure Divino? Sunne necessario, & essentialiter tres Episcopi?

CX. Resp. 1. Probabilius est, quod ad veram Episcopi Consecrationem de jure Divino sint necessarii tres Episcopi, tamquam Ministri Ordinarii.

Pater ex Epistola Amiceti Pape ad Episcopos Galliae cap. 1. ubi referens verba Anacleti de Ordinatione Apostoli Jacobi facta a tribus Apostolis, subdit, dicens: Si autem non minus, quam a tribus Apostolis tantus fuit ordinatus Episcopus, patet profecto, nos formam instituente Domino tradidisse; non minus quam a tribus Episcopis Episcopum ordinari debere. Ubi ex illis instituente Domino clare patet, quod non sit institutio Ecclesiastica, sed Divina, sed Christi, ut Episcoporum ordinetur a tribus Episcopis.

Resp. 2. Probabilius est, quod ex commissione supremi Ecclesie Capitis unus Episcopus alium possit consecrare, i.e. ut ex institutione Christi tres Episcopi sint quidem Ministri ordinarii Episcopatus, non tamen ex eadem Christi institutione sufficiat, ut Minister extraordinarius.

Ratio à pari: Ex institutione Christi solus Episcopus est Minister ordinarius Sacramenti Confirmationis, & tamen ex eadem Christi institutione potest simplex Sacerdos per commissione Papæ vel supremi Pastoris Ecclesie esse ejus Minister extraordinarius; & ita factum est in Sardinia ex commissione S. Gregorii. Ergo similiter.

Confirmat hoc praxis Ecclesie, Nam Innocentius X. Fabio Chisio, Nuncio Nuntio Coloniensi simul & Episcopo (qui postea fuit Alexander VII. Papa) Anno 1647. 8. Febr. concessit, ut Jacobus de la Torre posset ordinari in Archiepiscopum Ephesinum assistentibus duabus Personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quod & fecit. Item Innocentius XI. concessit Duci Francias Orientalis, ac Principi Heribolensi Domini Joanni Godefrido, ex familia Baronum de Gutenberg, ut per unicum Episcopum assistentibus duobus infusari Abbatis consecrari posset in Episcopum, prout & consecratus est 1686. 29. Dec. Idem moderno Celsissimo Principi, ac Duci, & Episcopo Joanni Philippo, ex Familia Baronum de Greiffenklau, anno 1699. induxit Innocentius XII.

QUÆRERO VII. Licetne Episcopatum desiderare, recusare, abdicare, & eo abdicato ad Religionem transire?

CXI. Resp. 1. Secundum se est laudabile, & virtuosum desiderare Episcopatum, per accidens vero illicitum, & vituperabile. Ita S. Tb. 2. 2. q. 185. art. 1. in c.

Declarat hoc S. D. dicens: „In Episcopatu tria possunt considerari. Quorum unum est principale, & finale, scilicet Episcopalis operatio, per quam utilitas proximorum intenditur, secundum illud

„Joan. ult. Pasce oves meas. Aliud autem est aliquid gradus, Quia Episcopus super alios constituitur, secundum illud Matth. 25. Fidelis servus, & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam. Tertium autem est, quod consequenter se habet ad ista, scilicet reverentia, & honor, & sufficientia temporalium, secundum illud 1. ad Timoth. 5. Qui bene presunt Presbyteri, duplice honore digni habeantur. Appetere ergo Episcopatum ratione hujusmodi di circumstantiis honorum, manifestum est, quod est illicitum, & pertinet ad cupiditatem, vel ambitionem. Unde contra Phariseos Dominus dicit Matth. 23. Avant primos recubitus in cœnis, & prius cathedralis in Synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Quantum autem ad secundum, scilicet ad celstitudinem gradus, appetere Episcopatum est presumptuum: Unde Dominus Matth. 20. arguit Discipulos, primatum querentes, dicens: Scitum, quia principes Gentium dominantur eorum. Ubi Cibyrostomus dicit, quod per hoc ostendit, quod gentile est, primatum cupere, & sic Gentium comparatione eorum animam asseruantem convertit: sed appetere proximis prodesse, se, est secundum se laudabile, & virtuosum. Verum, quia potest Episcopatus actus, habet annem gradus celstitudinem, presumptuum videtur, quod aliquis praesens appetat ad hoc, quod subditus, tis proit, nisi manifesta necessitate imminent, si cuius Gregorius dicit in Pastorali, quod tunc laudabilis erat Episcopatum querere, quando per hunc quemquam dubium non erat ad supplicium graviora pervenire, unde non facile inventebatur, qui hoc omnis assumeret, præterquam cum aliquis charitatis tis zelo divinitus ad hoc incitaretur: sicut Gregorius dicit in Pastorali, quod Isaías prodesse proximis cupiens, laudabiliter officium predicationis appetit. Potest tamen absus presumptionis quilibet appetiri, tanta opera facere, si eum contingit in tali officiis esse, vel etiam se esse dignum ad talia opera exequenda, ita quod opus bonum cadat sub deserto, non autem primatus dignitatis. Unde Christus dicit super Matth. Opus quidem desiderare bonum, bonum est; primatum enim honoris concurrens, vanitas est. Primatus enim fugientem se desiderat, desiderantem se dedit. „Hac S. D.

Oppono: Apost. 1. ad Timoth. 3. ait: Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: Sed licet desiderare bona opus. Ergo.

Aba hoc resp. S. D. ibid. ad 1. dicens: „Sicut Gregorius dicit in Pastorali, illo tempore hoc dixit Apostolus, qui ille, qui plebeius præter, primus ad Martyrium tormenta ducebatur; & sic nihil aliud erat quod in Episcopatu appeti posset, nisi bonum opus. Unde Aug. dicit 19. de Civitate Dei quod Apostolus dicens: Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat, exponere voluit, quid sit Episcopatus, quia nomen operis est, non honoris. Graeci enim: Epi quippe super se, scopus vero intentio est. Ergo Episcopatus græci, si velimus latine, superintendere, possumus dicere: ut intelligat, non se esse Episcopum, qui præses dilexerit, sed prodesse. „Hac ibi. Ubi S. Th. plura argumenta solvit, que videantur.

CXII. Resp. 2. Licitum est modestè recusare Episcopatum, Superiori tamen absolue injungenti parendum est. S. Thom. ibid. art. 2.

Proba hoc S. D. in Sed Contra ex S. Aug. diciente: „Si quam operam vestram mater Ecclesia de sideraverit, nec elatione avida suscipiat, nec blandiente desidia respiciat. Postea subdit: Neque otium vestrum necessitatibus Ecclesie preponatis: cui parturient, si nulli boni ministrare velent, quomodo do nasceremini, non inveniretis.

Declarat in c. dicens: „In assumptione Episcopatus duo sunt consideranda. Primum quidem, quid deceat hominem appetere secundum propriam voluntatem. Secundo, quid hominem deceat facere ad

„voluntatem alterius. Quantum ergo ad proprium voluntatem convenienti homini principaliter insistere pro prias saluti: sed quod aliorum saluti intendat, hoc convenienti homini ex dispositione alterius potest, tem habentis, ut ex supradictis patet. Unde si cut ad inordinationem voluntatis perinet, quod alii quis proprio motu feratur in hoc, quod aliorum gubernationi preficiunt; ita etiam ad inordinationem voluntatis pertinet, quod aliquis omnino contra Superioris injunctionem predictum Gubernatoris officium finaliter recusat propter duo: Primum, quidem, quia hoc repugnat charitati proximorum, quorum utilitatem se aliquis debet expondere pro loco, & tempore. Unde August. 19. de Civit. Dei, dicit, quod negotium justum suscipit necessitas charitatis. 2. Quia hoc repugnat humilitati, per quam aliquis Superiorum mandatis subiicit. Unde Gregorius, dicit in Pastorali: Tunc ante Dei oculos vestra est humilitas, cum ad respondendum hoc, quod utiliter subire præcipitur, pertinax non est. „Hac ibi.

Oppono: De B. Marco Hieronymus dicit in prologo super Marcum, quod amputasse sibi post Eudem pollicem dicitur, ut Sacerdotio reprobus habereur. Similiter aliqui videntur emittunt, ut nonnullum Episcopatum accipiunt. Subsum: Sed ejusdem rationis est, ponere impedimentum ad aliquid, & omnino recusare illud. Ergo videtur, quod absque peccato posse ut ille subire præcipitur, pertinax non est. „Hac ibi.

In operibus gratia nihil debet esse otiosum, seu sine actu: Sed in eo, qui ad Episcopatum transiret ad Religionem, potestas conferendi Ordines, confirmandi, & similia Episcopalia facienda, esset otiosa. Ergo.

Ad 1. Negat S. Th. quod talis retrocedat. Quod explicat ad 1. dicens: „Perfectio Religiosorum, & Episcoporum secundum diversa attenditur. Nam ad perfectiōnem Religionis pertinet studium, quod quis adhibet ad propriam salutem. Ad perfectiōnem autem Episcopalis status pertinet adhibere studium ad proximorum salutem. Et ideo, quādū potest esse aliquis utilis proximorum salutis, retrocederet, si ad statum Religionis vellet transire, ut solum sua saluti insisteret, qui se obligavit ad hoc, quod non solum statum salutem, sed etiam aliorum procuraret. Unde Innocent. III. dicit in Decretali predicta, quod factus indulgetur, ut Monachus ad Presulatum ascendat, quam præstul ad Monachatum descendat. Sed, si statutum aliorum procurare non possit, convenienter est, ut sua salutis intendat. „Hac ibi.

Ad 2. dist. mag. Non debet esse sine actu per se, conc. per accidentem, neg. Unde S. Th. ib. ad 3. ait: Etiam in rebus naturalibus propter impedimentum supervenientis potentia remanet absque actu, sicut propter infirmitatem oculi cessat actus visionis, & ita etiam non est inconveniens, si propter exterritus impedimentum supervenientis potestas Episcopatus remaneat absque actu. „Hac ibi.

CXIII. Resp. 3. Episcopus tamdiu tenetur Episcopatum retinere, & curia pastorali insistere, quādū potest subditus sibi commissio proficer ad salutem. 2. Nec potest curiam pastoralē depone, eligendo quietem divina contemplationis. 3. Neque propter quācumque adversa vitanda, vel lucra acquirendia. Ita S. D. ibid. art. 4. in c. ubi

Primum partem probat ex eo, quod perfectio Status Episcopalis consistat in hoc, quod aliquis ex divisione se obligat ad hoc, quod salutem proximorum insistat. Ergo vera est prima pars.

2. Partem probat exemplo Apostoli, qui propter necessitatem subditorum etiam a contemplatione futura vita se auferri patienter toleraret secundum illud ad Philippi. 1. Ecce quid oligam ignor, coarctor autem est dubius, desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo, multo magis melius: permanere autem in carne, necessarium est propter vos: & hoc confidens scio, quia monebo.

3. Partem probat ex illo Joan. 10. Bonus Pastor ponit animam suam pro oībus suis.

Resp. 4. Contingit quandoque, quod Episcopus impeditus multipliciter procurare salutem subditorum, quandoque quidem propter defectum proprium, vel conscientia, sicut si sit homicida, vel Simoniacus: vel etiam corporis, puta, si sit senex, vel infirmus: vel etiam scientie, quæ sufficiat ad curam re-

giminis: vel etiam irregularitatis, putat, si sit bigamus. Quandoque autem propter defectum subditorum, in quibus non potest proficere, ut omnino desit fructus de bonis, & labor sit supervacuus de malis. In his casibus potest Episcopus ad Religionem transire. Ita S. Tb. ibid. in c. & ad 2.

Ratio: Quia deficit finis maneris Episcopalis, ut patet ex 1. part. Resp. 3. ejusque probatione.

Notandum hic sunt verba S. Thom. in fine corp. „Oportet quod sicut curam regimini assumit aliquis per providentiam superioris Prelati, ita etiam per eius autoritatem ex causa predictis deserat suspectam. Unde extra de Remuneratione dicit Innocentius III. Si pennas habeas, quibus satagis in solitu- dine avolare, ita tamen stricte sunt nexibus praecitorum, ut liberum non habebas absque nostra per missione volatum: soli enim Pape licet dispensare in votu perpetuo; quo quis se ad curam subditorum adstrinxit, Episcopatum suscipiens. „Hac ibi.

Oppono: De B. Marco Hieronymus dicit in prologo super Marcum, quod amputasse sibi post Eudem pollicem dicitur, ut Sacerdotio reprobus habereur. Similiter aliqui videntur emittunt, ut nonnullum Episcopatum accipiunt. Subsum: Sed ejusdem rationis est, ponere impedimentum ad aliquid, & omnino recusare illud. Ergo videtur, quod absque peccato posse ut ille subire præcipitur, pertinax non est. „Hac ibi.

2. In operibus gratia nihil debet esse otiosum, seu sine actu: Sed in eo, qui ad Episcopatum transiret ad Religionem, potestas conferendi Ordines, confirmandi, & similia Episcopalia facienda, esset otiosa. Ergo.

Ad 1. Negat S. Th. quod talis retrocedat. Quod explicat ad 1. dicens: „Perfectio Religiosorum, & Episcoporum secundum diversa attenditur. Nam ad perfectiōnem Religionis pertinet studium, quod quis adhibet ad propriam salutem. Ad perfectiōnem autem Episcopalis status pertinet adhibere studium ad proximorum salutem. Et ideo, quādū potest esse aliquis utilis proximorum salutis, retrocederet, si ad statum Religionis vellet transire, ut solum sua saluti insisteret, qui se obligavit ad hoc, quod non solum statum salutem, sed etiam aliorum procuraret. Unde Innocent. III. dicit in Decretali predicta, quod factus indulgetur, ut Monachus ad Presulatum ascendat, quam præstul ad Monachatum descendat. Sed, si statutum aliorum procurare non possit, convenienter est, ut sua salutis intendat. „Hac ibi.

Ad 2. dist. mag. Non debet esse sine actu per se, conc. per accidentem, neg. Unde S. Th. ib. ad 3. ait: Etiam in rebus naturalibus propter impedimentum supervenientis potentia remanet absque actu, sicut propter infirmitatem oculi cessat actus visionis, & ita etiam non est inconveniens, si propter exterritus impedimentum supervenientis potestas Episcopatus remaneat absque actu. „Hac ibi.

CXIV. Resp. 5. Impedimento cessante potest Episcopus iterato ad Episcopatum assumi, puta, per correctionem subditorum, vel per sedationem scandali, vel per curationem infirmitatis, aut depulsa ignorancia per instructionem sufficientem, vel etiam si simoniae sit promotus ex ignorantia, si se ad regularem vitam Episcopatus dimiso transtulerit, poterit iterato ad alium Episcopatum promoveri. Ita S. D. ibidem ad 2.

Resp. 6. Si aliquis propter culpam sit ab Episcopatu depositus, & in Monasterium detrusus ad penitentiam peragendam, non potest iterato ad Episcopatum revocari. Unde 7. q. 1. c. Hoc nequaque dicitur: Præcipit S. Synodus, ut, quicunque de Pontifici dignitate ad Monachorum vitam, & penitentia descendenter locum, nequaque ad Pontificatum resurgat. Ita S. D. ibidem.

QUÆRERO VIII. Tenenturne Episcopiad Residentiam?

CXV. Resp. 1. Conc. Trid. sess. 6. de Reform. c. 1. sic statut: „Præcipitur Episcopis, ut in Ecclesiis suis resident, ne greges sibi commissos mercenari, riorum more deserant, sed ovium suarum, quam rumin sanguis de eorum est manibus a supremo Iudicio, ce requirendus, custodie incumbant: cum certis-

„sum sit, non admitti Pastoris excusationem; si „lupus oves comedit, & Pastor nescit.“ In eodem Statutum pena contra Patriarchas, Primate, Episcopos, &c. absque justa causa extra Diocesis morantes. Quae sit pena, & ejus quantitas, ibi videatur. Idem Statutum renovat sess. 23. de Reform. cap. 1. & declarat intelligi etiam de Episcopis, qui sunt Cardinales. Decernit etiam legitimas absentias causas à Papa & aut à Metropolitanu, vel ea vero, Suffraganeo Episcopo antiquiore residente (qui idem Metropolitanus absentiam probare debet) in scriptis esse probandas, nisi cum absentia incident propter aliquod munus, & Reipublica Officium, Episcopatus adiunctum, cuius cause sunt notoria, & interdum repentina, quo tamen in casu oibis providendum, ne dampnum patiantur.

Ibidem sacrosancta Synodus vult, illud absentiam spatum singulis annis, sive continuum, sive interrupsum extra predictas causas nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere, & haberari rationem, ut id aqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento. Sed hortatur, ne per illius temporis spatum Domini Adventus, Quadragesima, Nativitas, Resurrectionis Domini, Pentecostes item Corporis Christi diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudentis Pastoris presentia oves debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali illo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua Diocesi eos alio vocent.

Bum, qui oppositum facit, declarat ibidem peccati mortalis reum, ac pro rata temporis absentie fructus non facere suos, nec tuta conscientia eos sibi detinere posse, alia etiam declaratione non secura, renovata simus alias poenam. Vide ibidem. Ubi etiam decernit, Curatos inferiores non possent absens à sua Ecclesia, nisi causa per Episcopum probata, & rectifico idoneo Vicario approbat, ab ipso Ordinario, cum debita mercede assignatione.

CXVI. Resp. 2. Angelicus Doctor 2. q. 185. a. 5. quarens: An Episcopo licet propter aliquam per-

secutionem corporalem deserere gregem suum? Resolvit, quod non, nisi ei sufficienter per alium prouidere possit. Ubi subditorum salus (sit) exigit personae Pastoris presentiam, non debet Pastor personaliter suum gregem deserere, neque propter aliquod commodum tempore, neque etiam propter aliquod personale periculum immensus, cum bonus Pastor animam suam ponere teneatur pro oibis suis. Si vero subditorum salutis possit sufficienter in absentia Pastoris per alium provideri, tunc licet Pastori, vel propter aliquod Ecclesiæ commodum, vel propter personæ periculum corporalem gregem deserere. Ita S. D. ex quo in Sed Contra, id probatur sic: Episcopi sunt Successores Apostolorum: Sed Apostolis mandavit Dominus, Matth. 10. Si vos persecuti fuerint in una civitate, fugite in aliam. Ergo.

Oppono: Talis Episcopus fugiens dicetur mercenarius, & non verè Pastor, (Joann. 10.) quia videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit.

Ad hoc S. Thom. ad I. art. 11. illi tamquam mercenarius fuit, qui commodum temporale, vel etiam salutem corporalem spirituali salutem proximorum praeponit. Unde Gregor. hom. 14. in Eccl. dicit: Stare in periculo oivium non potest, qui in eo, quod ovi bus praest, non oves diligit, sed lucrum terrenum querit; Et ideo opponere se contra periculum trepidat, ne hoc, quod diligit, amittat. Illi autem, qui ad evitandum periculum recedit, absque detrimento gregis, non tamquam mercenarius fuit. Hac ibi. Unde negatur antec.

Idem Angelicus Doctor. ibid. q. 184. art. 7. ad 1. inquit: „Apostolus dicit: Scio, & abundare, & perniciem pati, ad hoc autem maximè tenentur Episcopi, quod omnia sua pro honore Dei, & salute sui gregis contemperant cum opus fuerit, vel pauperibus suis gregis, largiendo, vel rapiendo bonorum suorum cum gaudio sustinendo.“ Hac ibi.

Vide sequentem Constitutionem de Residentia Episcopi in sua Diocesi.

CONSTITUTIO SS. D. N. BENEDICTI PAPÆ XIV. *De Episcoporum Residentia.*

BENEDICTUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI, Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificum, & Conciliorum soliditudine, quoad residuum, fidelium populorum salutem, tam magni referunt singulos Patriarchalibus, Primatibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesias prepositos, in ipsis Ecclesiis, vel Diocesisibus sibi creditis assidue residere; ut difficile sit aliud ullum reperiere Ecclesiasticæ disciplina caput, quod aut conciliaribus Canonibus, atque Decretis, aut Apostolicæ Sedis Constitutionibus, & Sanctionibus tam sepe, tamque impensis incalcatum fuerit, & commendatum. Ut autem antiqua Canonica statuta præteremamus, nobis satis erit innuere, quod hanc de re decreverit Sacrosancta Tridentina Synodus sess. 6. cap. 1. & sess. 23. cap. 1. de Reform. tum ea, que recollectum. Prædecessor Noster Urbanus Papa VIII. prescrivit in sua Constitutione data apud S. Petrum die 12. Decembris anni 1634. que inscripta Sancta Synodus, & in qua praecedentes allorum Romanorum Pontificum Pii V. Gregorii XIII. & Clementis VIII. Leges, & Constitutiones retulit, confirmavit, & ampliavit. Neque opus est recensere omnes Encyclicas litteras, que ad Patriarchas, Primate, Archiepiscopos, & Episcopos de implendo hujusmodi residencie onere identem admonendos ab hac Apostolica Sede mitti consueverunt, ut patet ex Epistola iussu Ven. Servi Dei Innocentii Papæ XI. Prædecessoris quoque Nostri scripta die 5. Februario anni 1678. item ex alia die 24. Decembris anni 1707, à felic. record. Clemente Papa XI. ad sumum, & Apostolica Sedi Nuntium Neapoli commorantem conscripta; ut illius Regni Presules ad residendum in propriis Eccl-

clesiis, & Diocesisibus adigerentur, necnon ex ejusdem Clementi litteris in forma Brevis, datis die 25. Maii 1709. ad Archiepiscopos, & Episcopos Poloniae, qui obtentu turbarum, & dissensionum, qua tunc in eo Regno versabantur, suas reliquerant Ecclesias, atque Dioceses.

Neque porro Nos hac in re Apostolici Officii Nostri partes desiderari permisimus, vix enim inscrutabili divine providentia consilio in hac supra Ecclesiæ universalis specula locatissimi fuimus, quin veterem Prædecessorum Nostrorum morem in usum revocantes, ad Ven. Fratres omnium per Orbum Ecclesiæ Antistites Apostolica scripta direximus, quibus inter cetera salubria monita, hoc etiam de residendo in propriis Ecclesiæ peculiari studio iis inculcare, & tam gravissima damnatio, quæ ex eorum absentia provenient, prætermissem, ut videre est in §. 4. Epistola Encyclice diei 3. Decembris anni 1740. à Nobis conscripta, is sane novit quanto, & quam acero animi nostri dolore nonnumquam accepimus, Ecclesiasticas regulas nunc increpando, absentes quidem per litteras, praesentes vero ipsa voce ad debitum Residentia Officium revocare. Quin etiam laudabilissimi Prædecessorum Nostrorum vestigia inherentes, in nostra, & Cancelleria Apostolica Regula quæ Beneficii oīcūdūm vestigia inveniuntur, & collatione remansimus, similiter etiam Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis residibus gratiam alternative mensum, Dioceses suas vere, & personaliter residerent, de Beneficiis hujusmodi Ecclesiasticis, que extra Romanam Curiam in Februario, alioquin alterius anni mensibus vacare contingenter, dummodo alias dispositiones Apostolicae reservata, vel affectu non essent, libere disponere valerent, facultatem tempore Pontificatus Nostri duraturam concessimus, quo scilicet idem Episcopi, & majores Ecclesiæ Praesules ampliorem potestatem in Beneficiis prædictis conferendis sic obtinentes, hac etiam Apostolica Nostra liberalitatis gratificatione illicet, ad personalem residentiam prædictarum libertutis obundam adducerentur.

Absentia causa, & tempora à Conclilio Tridentino permitta. Quoniam vero, & certa quedam cause adesse possunt, & hujusmodi occasiones incepit a proprio Ecclesia, & Diocesi per aliquod definitum tempus abesse, ea vero absentia, que ad modicum tempus protrahitur, neminem deserit, residentem reum constitutus, & in Concilio, & in Apostolico Constitutionibus ad præcavendum abusus tam circumspectum modo, & forma ab acceptandam, libenter obtulimus; hincmodi ut quadrupli ipsi apud Ecclesias, aut Curiam in Februario, alioquin alterius anni mensibus vacare contingenter, dummodo alias dispositiones Apostolicae reservata, vel affectu non essent, libere disponere valerent, facultatem tempore Pontificatus Nostri in Beneficiis prædictis conferendis sic obtinentes, hac etiam Apostolica Nostra liberalitatis gratificatione illicet, ad personalem residentiam prædictarum libertutis obundam adducerentur.

Quoniam vero, & certa quedam cause adesse possunt, & hujusmodi occasiones incepit a proprio Ecclesia, & Diocesi per aliquod definitum tempus abesse, ea vero absentia, que ad modicum tempus protrahitur, neminem deserit, residentem reum constitutus, & in Concilio, & in Apostolico Constitutionibus ad præcavendum abusus tam circumspectum modo, & regulariter reperit. Et quidem justa, ac legitima absentia cause à præcipua Tridentina Synod. cit. cap. 1. sess. 23. non alia agnoscit, quam Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, & evidens Ecclesia, vel Reipublica utilitas. Verum his etiam causis deficientes, qui aliquantisper absunt, & statim sunt reversari omnibus Ecclesiæ Antistitibus indixit, ut ubi licet non putarent singulari annis ultra duos, aut tres ad summum menses, sive continuos, sive interrupsos, extra proprias Dioceses commorari; eosque simul admonitus, ne per illius temporis spatium, Dominici Adventus, Quadragesima, Nativitas, Resurrectionis Domini, Pentecostes item & Corporis Christi diebus ab Ecclesiis suis Cathedralibus absenter, nisi forte Episcopalia munia in aliis Diocesibus suarum locis eos detinenter libertate, & ut id aqua ex causa fiat; quibus verbis animi levitas, oblectationum cupiditas, aliaeque utilites cause penitus excludentur.

Indulsum Urban. VIII. à Benedic. XIII. ampliatum pro Episcopis, recente in Urbe promotis. Præfatus autem Urbanus Prædecessor ad peculiares occurrentes casus descendens, Episcopis in Curia promotis unum concessus mensem (quem postea declararunt fuit, à die ipsorum promotionis in Consistorio comparandum esse) quo sensu elapsi, singuli ad propria Ecclesiæ conferre deberent. Sed quoniam in Concilio Romano, habito à felic. rec. Benedic. Papa XIII. Prædecessore pariter Nostro, Episcopi exposuerint, tam exigui tempore, spatio non posse à recenti promoto sua in Urbe negotia expediti, idem Benedic. factore in Urbe, ejusque Districtu Vicario, ut præfatum unius mensis terminum, juxta castum continentiam, & causa cognita, ad aliis quadraginta dies, & non ultra prorogare posset.

Item pro visitantibus limina Apostorum. Præterea Episcopis ad Sacra Apostolorum limina statutis temporibus visitanda personæ & circa Menses positis presiderent, per quator; qui vero Ultramarinis, & Ultramontanus Ecclesiæ praesent, per septem menses continuos à residentia in suis respectivæ sedibus facienda, hujusmodi visitationis gratia, excusarentur.

Decreta ad præcavendum abusus. Cum vero idem Urbanus declarasset, se per ea, que in suis præfatis litteris constituerat, minime sublatam voluisse dictum trium mensium licentiam à Concilio indulari; hinc plures ortæ questiones, & varia condita sunt. Decreta ab eodem Urbano, ejusque successoribus approbatæ; cujusmodi sunt, non licere trimestriam absentiam prædictam conjungere, sive cum eo tempore, quo permittitur Episcopis post suam promotionem in urbe commorari, sive cum eo, quod ad peragendam sacrorum liminum visitationem eidem concessum fuit: neque fas esse absentia tempora ita disponere, ut tres postremi menses unius anni continuerint cum tribus prioribus mensibus anni subsequentis. Sic ut etiam veritum est prædictos menses conjungere cum eo anni tempore, quo propter aeris insalubritatem, aliqui Episcopi permitteant extra Diocesim degere; ne scilicet continua absentia temporibus, veros simul & astivos menses, sive astivos una cum autumnalibus extra Diocesim duci contingat. Denique, ne quis indulgentia Sacri Concilii per fraudem abutit posset, declaratum fuit, prædictum trium mensium vacationem intra cujusque anni limites coerceri, ut qui uno anno usus ea non fuerit, non idem sequenti anno diutius ab Ecclesia sua abesse valeat.

Et quoniam Tridentina Synodus sub legibus de residentia hujusmodi ipsos etiam S. R. E. Cardinalibus numquam evenire, quod aliquis ex Cardinalibus aliqui Patriarchali, seu Metropolitanæ, aut Episcopali Ecclesias prepositus, unum simili ex Episcopatibus suburbicariis obtineret, constituit, ut hujusmodi Cardinalis in primo dictis Ecclesiæ, non autem apud Episcopatus suburbicarios, residere tenerentur. Denique tam in prædicto Concilio, quam in citata Urbani Constitutione, contra transgressores hujusmodi

di legum, quæ ad residentiam pertinent, gravissimæ penæ statutæ fuerunt; quarum executionem idem Urbanus primo quidem demandavit Auditori causarum Curia Apostolica; Verum biennio post, totam hujus materiæ cognitionem delegavit Congregatione particulari à se deputata, quam compositam esse voluit ex tunc, & pro tempore existentibus Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, necon non eisdem Pontificis Datarior, & Secretarii Status, ac Secretario Brevium, duobus item Secretariis Congregationum, negotiis, & Consultationibus Episcoporum, Regularium, ac interpretationi, & executioni Decretorum prædictorum erat.

Concilii Tridentini respectivæ prepostarum. Et quidem prædicto Cardinali Vicario facultatem tribuit, ut ius ex causis, & cum consilio prædictorum Prelatorum concedere posset Episcopis licentiam abessendi à propriis Ecclesiis, & Diocesis, spatio duxat dierum quadragesima, ut in ipsius Urbani litteris datis die 1. Januarii 1636. distinctius prescribatur.

Hujus Congregationis Capit, seu Præfatus, ex quo eadem instituta est, semper fuit prefatus Cardinalis Vicarius pro tempore existens; quemadmodum eisdem Secretarii munus is semper gessit, qui Congregationis Concilii Tridentini fuit à Secretis; unde etiam nos ipsi, dum in minoribus constituti Officio Secretarii prædicti Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini interpretum fumeretur, par quoque munus Secretarii alterius Congregationis super residentia Episcoporum simili sustinuimus. Quæ sane Congregatio, ut ex illius secreta regestis apparat, tan ipsius Urbani Prædecessoris temporibus, quam alii subsequentibus, non semel singulis annis adunari convenerunt; id, quod à san. mem. Prædecessore pariter Nostro Clemente Papa XI. in usum revocatum fuit,

Heus Congregationis prædicti, Nobismitis præfatum Secretarii munus obœcum, confitimus à Nobis, & impressis foliis, ea prorsus methodo, quæ pro causa id Congregatione, Concili pertinuerint, observantur.

Ut autem Episcopi à suis Ecclesiis, vel Diocesis liceat abesse possint, quum præter causam Canonicanam expressa quoque licentia Romani Pontificis, ut supra diximus, sit necessaria, excepto casu prædictæ trimestris absentia à Concilio permissa, pro qua nulla peculiaris requiruntur licentia, quum idem Concilium Episcorum abscedentium conscientia relinquat, de sequitur causa judicium facere; hinc est, quod quæcumque hujus generis licentia olim indulgeretur, per speciali Chirographum manu Pontificis signatum expediebatur. Postmodum vero inductus fuit mos desiderandi omnes hujusmodi licentias in unico folio, quod Pontifici subscrivendum deferebatur; quænam sanc moren à prædecessoribus Secretariis inventum, Nos quoque servavimus.

Cum autem post absentiam duodecim annorum, quorum duos apud Anconitanum, & decem apud Bononiensem Ecclesias Regimi Nostro successivæ commissas, assidue residendo transgeminis, in Urbem reversi, & ad Apostolicam Sedem, quamvis immenses, eveniti fuerimus; Congregationis præfata sessiones, materia forsitan deficiente, non amplius frequentari compemus; neque porro Chirographa, aul folia signanda nobis obligata fuenter, sed facta Nobis oretenem a Præfato dictarum Congregationis super executive.

& interpretatione Concilii, & super residentia Episcoporum Secretario, tam petitionum Episcoporum, ne vacationem à residentia postulabamus, quam causarum, quibus hujusmodi petitiones ininitibantur, relatione, nosisque desuper accepto responsu; opportuna singulis decreta præscribi, eaque à Cardinali Vicario Nostro, tamquam spediebat Congregationis super Residentia Episcoporum Præfato signari consueverunt. Verum quum Nos hanc agendi rationem pro rei gravitate nimis comprehendiamus, videat, istud pro Iesu Christo rei substantia, & pro maturiori examine causarum, quæ ad hujusmodi licentias obtinendas afferuntur, infra scriptas leges, & ordinaciones inviolabiliter imposterum observandas, Apostolica auditoriae, tenore presentium, edere, & constitutæ.

Primum itaque relata superiori Sacrosante Tridentina Synodi Decreta sess. 6. cap. 1. Canonica, & Pontificia statuta confirmata, & innotaverat contraria non obstantibus.

Tenens opus sit, iterum plenissimè approbantes, & conformatantes omnia, & singula in ipsius contenta, & ab aliis ad quos spectat, & pro tempore imposterum speciativit, attendi, & in omnibus, quæ nostris hisce litteris non adversentur, exactissimè impleri, & observari volumus, statutum, & in virtute sanctæ obedientie mandamus, atque præcipimus, non obstantibus quibuscumque privilegiis, aut contrariis, etiam quantumvis veteratis, usibus, & consuetudinibus, quæ potius abusus, & corripiebant dici debet; quibus, si forte adesse, aut allegari contingat, motu, ac scientia simili, ac de prædicta Apostolica autoritatibus Nostre plenitude, derogamus. & derogamus esse volumus, & decernimus.

Secundum loco, & consequenter ad præmissa adversus prædictarum legum, & Constitutionibus lata, & communatis, auctoritate quoque Nostra confirmamus, & innovamus; amissionis scilicet quartæ partis fructuum anni, ipso facto ab illo incurrente, qui legitimo impedimento, seu justis, & rationabilibus causis cessantibus, & absque expressa, ut prætererit, Apostolice Sedi licentia, sex mensibus continuis extra sumam Diocesis morando absurbitur; & amissionis alterius quartæ partis fructuum eodem modo incurrente, ubi hujusmodi absentia ad alios sex menses protrahatur, ut in prædicto Concilio Tridentino sess. 6. cap. 1. de Reform. statutum fuit; incursum quoque in peccati mortalis reatum, & obligationis restituendi fructus in absentia perceptos, nullæ etiam prævia declaratione, eosque ergandi in Ecclesiarum fabricis, seu in subventionem pauperum ipsius loci, quacunque conventione, seu compositione pro hujusmodi fructibus male perceptis prohibita; ut in eodem Concilio sess. 23. cap. 1. præscribitur. Similiter imponsum à prædicto Pio IV. Prædecessore pecuniam amissionis facultatum testandi, & disponendi, si quæ transgressoribus hujusmodi competeat dignoscantur, necnon inhabilitatis ad majores dignitates, & Ecclesiastis obtainendas, quæ praefatus quoque Prædecessor Clemens VIII. indixit, per omnia confirmamus, & innovamus. Quibus omnibus hoc etiam superaddimus, ut idem transgressoribus omnibus, & singulis indulis, & privilegiis, quæ forsan ipsi, tamquam Pontificio solo assistentibus concessa fuerint, ipso facto privati esse censeantur. Decernentes sub transgressorum nomine comprehendi non solu eo, qui præter tres menses à Concilio toleratos, absque legitima causa, & expressa Romani Pontificis licentia, extra proprias Dioceses committantur; sed eos etiam, qui hujusmodi licentiam falsis, simulatisque causis dolose extorquere du-

dubitaverint, vel ea semel rit, recte obtenta prescriptis in eadem limites, ac præfinitum tempus prætergressi fuerint. Quod si nihilominus aliqui non minus Canonica statuta, quam propositis hujusmodi poenas conseruent in sua contumacia, confirmari perseverare præsumperint; volumus ad ultraiora cum effectu procedi, tanta mentem eisdem Concilii Tridentini, quod in citato c. 1. sess. 6. Romanum Pontificem pro tempore existente hortatur, ut sua suprema Sedis auctoritate in hujusmodi transgressores ad severiorem Sa- ï domino noverit salubriter expedire.

Tertio loco volumus, & mandamus, ut prædictæ Congregationis super residentia Episcoper Residentia, mantes ipsius præfectorum manus dilectio Filio Nostro Joanni Antonio Tituli Sancti Marci in montibus Presbytero S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato moderno nostro in Urbe, ejusque distracti in spiritualibus Vicario, ejusque in officio Vicariatus hujusmodi successoribus; sicut etiam officium Secretarii eisdem Congregationis dilectio Filio Magistro Secretarii; esodemque statuentes in hujusmodi Congregatione nunc, & deinceps pro tempore locum habere, & suffragium ferre, quicunque ea officia, & munera obtinent, sive obtinebunt imposterum, que in præstatibus Urbani Prædecessoris litteris designantur. Præterea cum minime expedit hujusmodi Congregationem Promotore Fisci carere, Nos eum, qui in Tribunalis predicit Cardinalem Vicarii Urbis officium gerit Promotoris Fiscali, ejusque in officio successoribus pro tempore ad idem munus obœcum depuramus in prefata Congregatione, cui ipsum, seu ipsos cum consueto suffragio volumus interesse. At vero perpendentes, quod si Congregatio isthac toties habenda foret, quoque at aliquo Episcopo licentiam abessendi à Diocesi peti contingat, eadem ut propter frequentiam nimis onerosa evaderet, aut propter negotiorum levitatem tractu temporis negligi, & parvipendi posset; volumus, atque statuimus, eamdem tunc tantum cogendam, habendamque esse, cum aut à Nobis, sive à successoribus nostris Pontificibus, aliquo negotio cognito ipsi remissa, & delegata fuerit; aut hujusmodi etiam remissione cessante, quoties de poenis superius constitutis adversus aliquem transgressorem tempore decernendis, infligendisque deliberaendum fuerit; si quidem hujusmodi poenarum modus, prout cuiusque major, aut minor contumacia exegerit, ab eadem Congregatione statuendus erit; ut facta per ipsius Secretarium Nobis, seu Successoribus Nostris relatione, approbatque Congregationis resolutione, ad hujusmodi poenarum executionem procedatur; aut denique cum aliquis Episcopus instanti proponat abessendi à propria Diocesi ratione aliquo munere, sive offici, cuius ea dicatur natura esse, ut Apostolicum indultum de non residendo ad longum tempus ipsi sit concedendum; Nos etenim hujusmodi indulta nemini unquam concedi debet decernimus, nisi prævio causarum examine in eadem Congregatione peragendo, Nostraque, & Successorum Nostros mandamus, & Romani Pontificis pro tempore existens supplicum libellorum Secretario, aliquique Secretarii quaurimus Congregationem, quibus ca de re preces oblate fuerint, ut illas ad prædictam Congregationem super residentia Episcoporum omnino remittant; simulque problemus Nostro, & Successorum Nostros pro tempore Secretario Brevium, ne litterarum Apostolicarum super indultis hujusmodi exempla Nobis, aut Successoribus nostris signanda ullatenus afferat, nisi authentica documenta, tam de causarum examine in dicta Congregatione peracto, quae a Apostolica approbatione, & assensi consequenter examinatis eidem fuerint exhibita.

Quarto loco statuimus, ut folia superius enuntiata imposterum omnino conficiantur, in quibus nimis descubantur nomina Episcoporum, quibus dantur indulta comitrandi extra Diocesim, una cum causis ab ipsius adductis, atque probatis, & spatio temporis ad quod hujusmodi indulta conceduntur; que quidem folia à Romano Pontifice subscripta, in Tabulario prædictæ Congregationis ut alias, asservari præcipimus: quod tamen intelligi volumus non de illis indultis, que per Apostolicas litteras in forma Brevis expedienda esse in Paragrapho superiori prescripiuntur; sed de alterius generis indultis, de quibus infra dictum erit, quoque post Pontificium assensum à Secretario requisiri, & obtinentur, subscripta. Decet enim has quoque licentias non sine Pontifica subscriptione prodire; idque obtinebunt accedente signatura Pontificis super prædictis foliis, in quibus singularium indultorum tenores, & cause à Secretario descripte erunt, quemadmodum elapsis temporibus, ac etiam à Nobis ipsis, dum hujusmodi Secretaria munere fungemur, servatum fuisse narravimus.

Quinto loco, quoniam experientia cognovimus, quod ad obtinenda indulta commorandi extra Diocesim, in infrascripta plurimæ cause ab Episcopis afferri solet; nimis aut necessitas assistendi personaliter alii siti, seu controversie, in qua Ecclesiæ; aut Cleri sui, vel etiam propria familia res agatur quæque in Romana Curia introducuntur, vel alia in Urbe, in qua resident majora Tribunalia, quorum ea de re iudicium esse debet; aut corporalis agriudo, quæ corponque fuerit Episcopus, dum extra Diocesim, Conclitaribus mensibus utens, morabatur, ita ut ad eamdem Diocesem reverti nequeat; aut adversa valetudo in ipsa Diocesia contrafacta, ad quam depellendam medicis putent necessarium fore, Episcopum acrem, & solum aliquantis per mutare; aut denique malignitas aeris in Diocesi vigen, quam aliquibus anni mensibus debitare oportet, & quoniam nec ulla ex præmissis causis, absque expressa Romani Pontificis approbatione, quemquam ab onere residenti eximere potest; & nisi certis expressis circumstantiis, iisque verificatis, difficile est ad hujusmodi approbationem rite, recte procedere; necessarium vobis visum est infrascriptas Regulas statuere, quæ in singulis respectivi casibus ab illis ad quos spectat, & pro tempore spectavit, observari mandamus, atque præcipimus.

Si quis igitur in posterum licentias petierit, abessendi à Diocesi sibi concedita, ut judiciali controversia, quæ alibi veritutur per seipsum intresit; exprimere debet in preci- bus, tum locum, sive Urbe in qua hujusmodi ligatur, tum etiam an ea partinet ad ipsam Oratorem Ecclesiam, seu Clerum, vel potius ad ipsius Familiam. Et quidem si ad familiam pertinente absque eo quod Secretarius Congregationis Pontificem, aut Cardinalem Praefectum aeat, rescribendam est, recriderunt ab illo erit, ut Orator ad effectu de quo in precibus, utatur mensibus à Concilio indultis. Quod si etiam usus fuerit, ultior ipse licentia non concedatur. Si vero de ejus Ecclesiæ, vel Clerici rebus agatur, exponi debentur tum status litis, tum causa, prop-

properas necessaria creditur in loco judicii Oratoris praesentia; tum etiam declarandum an mensibus Conciliariis usus fuerit. Et quidem si nondum illis usus sit, rescribendum erit, ut eos in hujusmodi causam impendat. Si vero ad amplius Episcopo integrum non sit (qua in re, nec dolos, nec fraus intercesserit) & alioquin ipsius instantia justa videatur, tantum illi temporis, & non amplius, ad commorandum extra Diocesim tributatur, quantum iudicium fuerit necessarium esse, ad cause Defensores, advocatos, & judices de omnibus, que ad rem pertinent sufficienter instruendos. Si enim licentia abessendi à Diocesi usque ad finalem exitum cause extendi deberet, nemo non videt, quam diuturna plerunque foret in hisce castibus Episcoporum absentia, & quam facile evenire posset, ut pleraque Dieceses complurimum annorum spatio suorum Pastorum præsentia carerent.

Quid ratione infirmatis extra Diocesim contracta. Qui vero licentiam abessendi petierint ratione infirmatis extra Diocesim contracta dum vacatione à Concilio induita uteretur, assentes ea de causa regressum ad propriam Diocesim sibi prohiberi; expone debent contracta infirmatis qualitatem, & super ea testimonium medici juramento firmatum exhibere. Atque ubi petita licentia ipsis indulgetur, ea semper ad certum, ac definitum tempus concedi debet, adjecta quoque clausula, si tamdiu infirmatis duraverit.

Quid ad convalescendum ex morbo in Diocesi contracta. Ab iis autem qui hujusmodi licentiam postulaverint, eo quod acris mutatione opus sibi esse dicant ad convalescendum ex morbis, quos in suis Ecclesiis residendo contraherunt, exprimendum erit in precibus, quo morbi generi, & quam graviter laborent, ac profundenter testimonium medici, qui iurę testetur, utile ac necessarium. Oratori esse, ut in aliam Regionem, atque aerem per aliquod tempus se transferat. Nec illud silentio praetereundum, an scilicet Orator, antequam morbo corripere, trimestri licentia à Concilio permissa usus fuerit; Si enim id nondum fecerit, & tempus à Concilio indultum sufficiens ipsis non repeterit, poterit enim concedi ut per quatuor menses, in quibus tamen Conciliares menses comprehendantur, a Residencia absens permaneat: At si prædictos Conciliares menses, remoto omni dolo, & fraude, jam extra Diocesim transegerit; tantum temporis ipsi indulgetur, quantum ad confirmandam ipsius valetudinem vere necessarium esset prudenter judicabitur.

Quid ratione aeris insulabris. Qui tandem licentiam commorandi extra Diocesim postulabit propter malignitatem aeris, quem in sua Diocesi aliquo anni tempore insulabrum esse affirmat; is videat etiam, atque etiam quid agat; Et quidem pro veritate exponat, quibus anni mensibus pernitosus sit Regionis aer; Item an eadem celi temperie totam comprehendat Diocesim, itau nullus intra ejus tractum locus existat, in quo suspectum illud tempus, absque salutis detrimento transigere valeat; postremo, an Conciliariis mensibus usus fuerit. Etenim si nondum eos sibi sumperit, non agre obtinebit indultum abessendi per quatuor menses (quatenus periculum ab aere tamdiu durare censeatur) in quibus tamen tres illi à Concilio permitti numerandi erunt; Si autem hujusmodi Concilia indulgentia jam usus fuerit, frustra novum indultum prædicta de causa ab Apostolica Sede postulabit; sibique imputari debet, quod cum sciret certo anni tempore in sua Diocesi aerem insulabrum fore, concessos vacationis menses in tempus illud non reservaverit. In omnibus autem absentiae indultis, que ratione aeris insulabris in posterum concedentur, hanc clausulam adjici volumus: *Dummodo intra Diocesim aliquis locu non adit, in quo aer salubris sit, & in quo Episcopus commorari possit.*

Quid pro celestis Conciliis, Assemblieis, Congregationibus, &c. Sane prædictus Urbanus Prædecessor non prætermisit eorum Antistitutum causam considerare, qui Provinciabilis Conciliis, vel Congregationibus, seu Assemblieis generalibus, in quibus Ecclesiastici intervenire solent, personaliter interesse, sive in aliis munibibus, aut Reipublica officiis, quia ipsorum Episcopatus, Ecclesiisque adjuncta sunt, ad certum tempus extra Diocesim occupari solet, ac debet; & his quidem in prædicta Constitutione licentiam abessendi concessit pro eo definito tempore, quo ejusmodi Concilia, Congregationes, & Assemblieas pergentur, exercitumque munieris, seu officii publici eorum Ecclesias adjuncta duraverit; dummodo illi finitis, recto transeit ad Ecclesias sibi commissas sese conferre; cuius concessione equitatiter. Non quoque agnoscentes, eam approbamus, & confirmamus. Sed cum idem Urbanus nihil statuerit de Episcopis, qui a Residencia sua loco discedunt pro Processuam in causis Beatificationum, aut Canonizationum compilatione Apostolica auctoritate ipsius delegata, necesse est aliquod à Nobis pro his etiam casibus opportune constituiri.

Quid pro conti- triuendis Processibus Apostolicis in causis Canonizationum. Expediuntur à Congregatione Sacrorum Rituum litteræ, quas vocant remissoriales, & compulsorials, quibus commititur, ut supradicti Processus auctoritate Apostolica conficiantur; æquè diriguntur tribus Episcopis, aut Superioribus Prælatis cum clausula, ut duo ad minus procedant. Cumque in hujusmodi Episcoporum numero semper includatur Ordinarius loci, in quo Processus constitutur, ferè contingit, è tribus, ad quos litteræ sunt directæ, unum dumtaxat à residencia avocari. Ubi itaque aliquis Episcopus Titularis Ecclesie in partibus infidelium constitute haberi possit, volumus eum in prædictis litteris pro uno ex tribus Episcopis comprehendi. Quod si tres omnino Antistites in propriis Ecclesiis residentes ad hujusmodi effectum delegari oporteat, statuimus, atque præcipimus, ut litteræ à prædicta Congregatione diligantur Episcopis, qui viciniores sunt Diocesi, in qua Apostolicus Processus conficiendus erit. Quoniam vero non de re agitur, que dubius tribus hebdomadibus perfici queat, sed que plurim sèpè mensum, ant etiam annorum operam requirit; volumus, ut Episcopi, qui ejusmodi delegationem acceptaverint, necessariam licentiam abessendi à Diocesi, causam absentiae exprimendo, petere, & impetrare non omittant, subponens adversus eos constitutis, qui absque causa extra Diocesem commorantur. In hujusmodi autem licentias concedendis, statuimus, ut Conciliares menses semper comprehendantur, & præter eos, triginta dumtaxat dies, si opus fuerit, adjiciantur; nam & ad plura peragenda quadrimestri spatium sufficiens est, & si adhuc facientur, quatuor ali menses sequenti anno in idem opus insuvi poterunt.

Hac sunt, quæ salubriter in Domino statuenda judicavimus, quæque pro regula, & De premissorum norma in posterum haber volumus, ut à Venerab. Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, gravissimum, quod ipsi incumbit, residente officium exacte implentur. Itaque dilecto Filio moderno præfata Congregationis super eadem residencia Secretario ejus successoribus in perpetuum injungimus, & in virtute sanctæ obedientie, sub

penis contra inobedientis mandatis Apostolicis in re gravi, præcipimus, atque jubemus, ut supplices libellos pro parte quorūcumque Antistitutum sibi oblatos, in quibus ea, que supra adnotavimus, expressa non fuerint, quibusque necessaria authentico documenta superius pariter indicata, non sint adjuncta, nullo modo recipiant, multoqñ minus ad Pontificem referant. In Decretis autem, que post Pontificium assensum ab ipsi sis

sis Secretariis in consueta audiencia reportatum, à Cardinali ejusdem Congregationis Præfecto subscribenda erunt, suprascripta clausulas respectiva apponere non prætermittant; illud etiam expresse cavendo; ut quæ concedantur indulta, à die Date ipsorum Decretorum decurrere intelligantur.

De onere demun- tiandi non residen- ter. Denique Ven. Fratres, Patriarchs, Primates, Metropolitanos, & Episcopos universos monemus, ut non solum ipsi statutis de residencia leges adamassim observent, sed semper memores sint Decreti à Sacra Tridentina Synodo editi sess. 6. cap. 1. de Reforma, que jubent singuli pro virili parte in aliorum agendis rationem respectiva vigila-

& Apostolice Sedi Nuntio. hoc idem demandamus, & injungimus; ubi intra ipsorum Nuntiatura distributione, sicut, aliquis Episcopus, seu superior Prælatus existat, qui Canonicas leges in hac parte violare dignoscatur.

Specialis commis- sio Nuntio Apo- stolico Neapolitani com- moranti injunctio. Et quia Nobis relatum est nullibi frequentius prædictas leges ab Episcopis violari quam in proximo Neapolitano Regno (neque vero id mirum in tanto eorumdem numero) volumus, atque statuimus, ut in Indulxit absente, que pro Episcopis prædicti Regni in posterum expediri contingat, ad cæteras clausulas superius præscriptas, haec etiam addatur, ut obtenta licentia exhiberi debeat Apostolico Nuntio Neapolitani commoranti, alienquin nullius roboris, vel momenti habeatur. Nos siquidem prædicto Nuntio eorumdem presentium tenore commitimus, ut hujusmodi licentias in acta sui Tribunali referri faciat, itemque de causis, propter quas concessae fuerint, inquirat, ac tempus in his præfrinitum observeret; ad hoc scilicet, ut per eum resciri possit, si quid obrepsum, aut subrepsum fuerit in precibus, & ipsum latere nequeat, si quis præscriptis si- bi limites transgredietur, sive absque necessario Apostolico Sedi induito, extra tempora à Concilio permissa, longe ab Ecclesia, & Diocesi sua commotetur. Pro iis autem, qui, ut Nobis pariter relatum fuerit, Diescessus suas deserunt, & non quidem in Urbem Regni principem, ubi Apostolico Nuntio moram trahit, sed in aliis se conferunt ejusdem Regni Civitates, quin ipse Nuntius quidam de illis audiat; injungimus Nuntio, ut per Officiales suos, atque Ministros, quos in omnibus Diocesibus retinat, curer se certiori fieri de Episcopis quicunque à propriis Diocesibus recedunt: Ut & ii, qui obentes licentias abutuntur, & multo magis ii, qui proprio marie se gerere presumunt (dum vel absque prævia licentia, præter tempus à Concilio induitum a suis Diocesibus absunt, vel si ob aliquem inopinatum eventum ab ipsiis discedere compulsi fuerint, hujusmodi licentiam statim, ac ad destinationem locum penererit, petere, & impetrare non curant) severiori sacrum Canonum, & Apostolicae sanctionis censuram subiungantur.

Ceterum intendimus sub praesentium literarum nostrarum ordinatione, & dispositio- s. R. E. Cardinales, qui Patriarchalibus, Primatibus, Archiepiscopalis, Episcopalis Ecclesiæ prædictis ex concessione, & dispensatione Apostolica nunc praesunt, & in futurum præserunt, comprehensi, & comprehensos esse, & for. Ceterum intendimus sub praesentium literarum nostrarum ordinatione, & dispositio-

S. R. E. Cardinales, qui Patriarchalibus, Primatibus, Archiepiscopalis, Episcopalis Ecclesiæ prædictis ex concessione, & dispensatione Apostolica nunc praesunt, & in futurum præserunt, comprehensi, & comprehensos esse, & for. Præsentes quoque litteras, omniaque, & singula in eis contenta de subreptione, ob-

ceptione, aut quicunque nullitas, vel invaliditas vitio, intentionisque Nostræ, aut quicunque alio defectu etiam ex eo, quod in premisis quomodolibet interesset habentes, & habere prætententes, & praesertim ejusdem S. R. E. Cardinales premisis non consentient, nec ad vocati, & audit, solemnitezque, & alia servanda, & adimplente nullatenus servata, & adimplente fuerint, ac quicunque alio colore, pietatu, occasione, & causa etiam necessario exprimenda, ut quoquem notari, impugnari, in ius, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel ad versus illa aperitionis oris, restitutions in integrum, vel alii quidvis juris, facti, vel gratia remedium impetrari nullo umquam tempore posse, sed semper, perpetuoque valida, firma, & efficacia esse, & fore, quoq; plenarios, & integrus effectus sortiri, & obtinere, ac per omnes, & singulos ad quos spectat, & quod quomodolibet speciativ in futurum inviolabiliter observari, perinde ac si in Consistorio Nostro secreto, & de eorumdem Fratrum Nostrorum Consilio, & unanimi assensu emanasset; Sicutque, & non ali-

Sublata, Ec. irri- tum, Ec. etiam in premisis omnibus, & singulis per quicunque Judices Ordinarios, vel Delegatos etiam causarum Palati Apostolici Auditores, necon prædicta S. R. E. Cardinales etiam de late Legatos, Vice-Legatos, & Apostolicae Sedi Nuntios, prædictamque Con-

gregationem super residencia depuratum, & quoquemque alios, quavis auctoritate, & potestate fungentes nunc, & pro tempore existentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis alteri judicandi, declara- randi, interpretandi, & definiendi facultate, judicari, & definiti debet, & quidquid secundum super his à quoquem quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingit attentari, irritum, & inane decre-

Non obstantibus Constitutibus, & Ordinationibus Apostolicis etiam in universibus, Generalibus, Provincialibus, & Syndicalibus Concilii editis, vel edendis, necnon quatenus opus sit, de non tollendo jure quæsto, aliquis Cancelleria Apostolica regulis, statutis quoque etiam juratis, & constitutindibus; etiam diuturnis, & immemorabilibus dictarum respectivo Ecclesiæ, necnon licentiis, privilegiis, & indultis, etiam Apostolicis, eisdem Ecclesiæ, earumque presubvis quomodolibet hæcenus concessis, omnibusque, & singulis alii, quæ prædictus Urbanus suarum literarum firmatæ, & executioni voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Ur autem eadem praesentes, & in eis contenta quicunque ad omnium notitiam de- ductuantur, & ne aliquis illorum ignorantiæ pretendere possit; volumus, quod eis, quod eam praesentes per aliquem, seu aliquos ex cursibus nostris ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, ac Cancelleria Apostolica, & in Aie Campi Flora de Urbe pu- blicantur, & carum copia ibidem affigantur, & affixa relinquantur, que sic publicate, & affixa omnes, & singulos, quos concernunt, arcent, & afficiant, non secus ac si eorum cuius personale intime, & notificata fuisse; quodque earundem praesentum transumpsi etiam impressis manu aliquis Notarii subscripti, & Sigilli persone in dignitate Ecclesiastica constitute munitus, eadem prorsus fides adhibetur in Judicio, & extra illud ubique locorum, que adhibetur ipsi praesentibus, si forent exhibita, vel ostensa.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hande Nostrarum Ordinationum, Con- firmationum, Derogationum, Praeceptorum, Statutorum, & Decretorum infringere; seu eidem ausi temerario contrarie. Si quis autem hoc attentare presumpsit, indi- nationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum,

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ 1746. 3. Nonas Septembri, Pontificatus Nostri anno septimo.

J. Daturius
VISA de Curia.

Loco ♦ Plumbi.

D. Cardinalis Passioneus.
I. C. Boschi.
J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

QUÆRÒ IX. Licetne Episcopo possidere proprium?

Tenetur sub mortali bona Ecclesiastica erogare pauperibus?

CXVII. Resp. 1. Episcopi non tenentur vivere sine proprio. Ita S. Thom. 2. 2. quod 185. art. 6.

Ratio ejus in corp. Ad ea, que sunt Supererogationis nullus tenuerit, nisi se specialiter voto astringet. Unde Aug. in Epist. ad Paulinum, & Armentarium dicit: Quia jam vovisti, iam te obstrinxisti, aliquid facere non licet. *Subsum:* Sed vivere absque proprio est supererogationis, non enim cadit sub precepto, sed sub consilio. Unde Math. 19. cum Dominus dixisset Adolescenti: Si quis ad vitam ingredi se voleat mandata; postea superaddidit: Si vix perfecit esse, vnde & vendit omnia, que habet, & da pauperibus; Episcopi autem in sua ordinatione se non obligant ad hoc, ut absque proprio vivant, nec ex necessitate ad pastorale officium requirunt sive proprio vivere. Ergo.

Oppono 1. Episcopi assumuntur ad statu perfectionis: Sed ad perfectionem requirunt voluntaria pauperitas, ut patet ex adductis Christi verbis. Ergo.

2. Episcopi tenent locum Apostolorum: Sed his Dominis, Math. 10. praecepit: Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in Zonis vestris; unde & Petrus pro se, & pro aliis Apostolis dicit: Ecce non reliquimus omnia, &c. Ergo.

Ad 1. dist. min. Requirunt essentialiter, neg. instrumentum, conced. Unde S. Thom. cit. art. 6. ad 1. ait: Perfectio christiana vita non consistit essentiialiter in voluntaria pauperitate, sed voluntaria paupertate instrumentaliter operatur ad perfectionem vita. Unde non oportet, quod, ubi major paupertas est, ibi sit major perfectio: quoniam potest esse summa perfectio cum magna opulentia. Nam Abraham, cui dictum est, Gen. 17. Ambula coram Me, & esto perfectus: legitur fuisse dives. Hac ibi.

Ad 2. ait: Proprium nullo modo babere posunt, non enim paternum beroalitatem vindicant, quasi proprium, sed quasi Ecclesie debitum.

Ad 3. inquit: Testamentum autem nullo modo fare potest, quia sola ei dispensatio committitur rerum Ecclesiasticarum, que morte finitur, ex qua incipit Testamentum valere, ut Apostolus dicit ad Hebr. 9. Si tamen ex concessione Papa Testamentum faciat non intelligitur ex proprio facere Testamentum, sed Apostolica auctoritate intelligitur esse ampliata potestas sue dispensationis, ut eius pensatio possit valere post mortem. Hec ibi.

QUÆRÒ XI. Peccantem Episcopum, & quam graviter, si ordinem, conformat, consecravit Chisma, ut abusus propriis sumptibus Evangelium predicatorum. Nam & de Paulo legitur 2. Cor. 11. quod ab aliis Ecclesie stipendum accipiebat ad praedicandum Corinthiis: Et sic patet, quod aliquid possidente ab illis sibi missum. Hoc ibi ad 2.

Resp. 2. Ad secundam Quæsti partem sat fusè data est resolutio supra de dominio Clericorum, Tract. 8. Exam. 2. n. 33. Vide etiam supra de eleemosyna, Tr. 7. Ex. 6. n. 89.

QUÆRÒ X. Religiosi ad Episcopatum assumuntur ad observandas Regulæ?

CXVIII. Resp. Ille, qui de Monacho fit Episcopus, absolvitur a jure monastice professionis, non quantum ad omnia, sed quantum ad illa, que officio Pontificis repugnant, ita S. Doct. 2. 2. q. 185. art. 8. ad 1. non vero quoad illa, que non impediunt,

„ Pa-

, Papam, velut ad Superiorum. 3. De ordinaria & communia gubernatione, exclusis illis causis majoribus, que in signum specialis Privilegii, ac superemere potestatis sunt reservatae Papæ, & Ecclesiæ, sive Romana. Hec enim prima est, & Dioceses, ac Episcopatus inferiores divisit, usque vices suas largita est, eorumque Prelatos vocavit in partem, sua sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis.

Cause majores reservatae soli Papæ sunt, v. gr. dispensatio in impedimentis Matrimonii, depositio, vel translatio Episcopi, Diocesis divisionis, vel mutationis Ecclesie; vel etiam in praedictum juris Ecclesiasticorum inferiorum, causa maxima non urgente. Quia ut Glossa in c. Constitut., verb. A quoquaque de Relig. dominib. Solus supremi Principis est per plenitudinem potestatis postulante causa publica unius auctoritate & alteri dare.

QUÆRÒ XII. Potest & debetne in Ecclesia esse aliqui Superiori supra Episcopos, nimis Papæ? Et quomodo Episcopi, & Papa eliguntur?

CXXII. Resp. 1. affirm. ad 1. p. cum Ang. Doctor in Suppl. q. 10. art. 1.

Ratio S. Thom. ibidem: „ Ubicumque sunt multa regimina particularia ordinata ad unum, oportet, ut esset unum universale super illa, quia alias non posset esse colligatio ad unum: Sed Ecclesia est unum Corpus, suntque in ea plura particularia regimina particularium Ecclesiasticorum. Errato, ut illa unitas conservetur, debet esse aliqua potestas universalis super potestatem Episcopalem, & illa est potestas Papæ. Et haec habet potestatem negligi, dicuntur Schismati, quasi divisores unitatis Ecclesie.

Resp. 2. „ Quamvis omnibus Apostolis data sit communiter potestas ligandi, & solvendi, tamen ut in hac potestate ordo aliquis significaretur, primo soli Petro data est, ut ostendatur, quod ab eo in aliis ista potestas debeat descendere; propter quod erit ei dictum singulariter: Confirma Fratres tuos: Et Pasces oves meas, id est, loco mei (ut dicit Christus) Pastoris, & Caput esto Fratrum, ut ipsi te in loco meo assumentes, ubique terrarum te in Throno suo sedentem praedicent, & confirmant, „ ita S. D. art. 6. cit. ad 1.

Resp. 3. Papatus seu Primatus totius Ecclesie Iurie Divino nimis à Christo fuit translatus in Petrum & Successores eius. Unde Papa dicitur Pater Petrus à Græco Papor, Ordinarius Ordinariorum Caput omnium Dignitatum, & Ordinum Hierarchia Ecclesiastica.

Ita de Petro patet ex Christi Verbis ad ipsum, adductis ex S. Thom. in Resp. 2. vobis addenda sunt illa Math. 16. Super banc Petram edificabo Ecclesiam meam, & portæ eius non prævalebunt, &c. quia idem probant de Successoribus Petri, cum enim Ecclesia sit visibilis (ut probatum est supra de Fide Tr. 7. Ex. 1. num. 18.) debet habere visibile Caput, à quo visibiliter regatur ac custodiatur, ut portæ inferi non prævaleant adversus eam, à quo oves erant doceantur, & ad Ovile reducantur. Hoc visibile caput Ecclesie ante suam Ascensionem erat ipse Christus, post eam Petrus, & Successores eius; immo Synagoga habuit visibile Caput, nimis Summum Sacerdotem, cur ergo non etiam Ecclesia, ut potest Synagogam præfigurare?

De Papa varia dicta sunt supra de Fide cit. Ex. 1. num. 19. & seqq. quod nimis sit Regula Fidei, quod ut talis non possit errare, quod sit supra Concilium, quod ejus sit Concilia convocare. Quæ ibi videantur. Item quod à nemine possit judicari nisi à solo Deo. Ibidem.

Quod sit solutus à Legibus humaniis quodam vim coercitivam, Tract. 6. Exam. 5. num. 82. De ejus potestate condendi sive Ecclesiastica, sive civiles Leges: Ibid. num. 54. An possit civiliter disponere circa Regna & provincias aliorum Principum, etiam secundum

larium, Ibidem Resp. 3.

CXXIII. Resp. 4. Pro diversitate temporum Episcopi & Pape diversimodo fuerunt electi.

Declaratur 1. de Episcopis: singuli Apostoli haberunt ius constituti Episcopos: Apostolis defunctis hoc ius mansit in Successoribus S. Petri, quorum partim tacito, partim expresso consensu contingit, ut postea pro locorum & temporum diversitate fuerint à Plebe nominati, à Clero electi; interdum à Plebe & Clero simul, ut patet in electione S. Ambrosii, tempore Caroli Magni (qui vixit anno 800.) Ius Cleri & Populi fuit translatum in Imperatorem, ab Imperatoribus denuò in Plebem & Clerum; tandem sub Clemente V. qui sedit anno 1305. & seqq. translatum est in Collegium solius Cleri; post Clementem aliqui Reges à Sede Apostolica iterum impetrarunt privilegium Episcopos nominandi, eligendi, Papa instituendo offerendi, vel dato annulo ac porrecto baculo investiendi. Hoc Privilegio adduc ut tantum Reges Hispaniæ, Galliæ, Poloniæ, &c. sine dicta investitura. Verum Cesares Romani post Concordata Germania liberam electionem relinquunt Collegii Canonicorum.

Declaratur 2. de Papa: Similiter ad electionem Papa olim concurrebat solus Clerus populusque Romanus. Sed postea Carolo magno ob magna ejus in Ecclesiis merita datum fuit privilegium eligendi Papam ut patet in cap. Adrianus 22. dist. 63. Quod autem persona secularis per privilegium sit capax iuris spiritualis, pater in Jure Patronatus secularibus concesso. Verum quia experientia teste in primis eligendum multitudine, postea vero nimis Imperatorum potentia electionem Papa sepe valde turbabat, revocato privilegio (uti propter abusum & ob publicam utilitatem revocari potest, ut constat ex Titulo de Privilegiis) Papa, & Concilia Generalia hoc ius dederunt soli Cardinalibus tempore Alexandri III. qui sedit anno 1160. & seqq.

Nota, quod quamvis in aliis electionibus sufficiat (ut quis legitime electus sit) major & senior eligendum pars; electio tamen Papæ ut subsistat, debet habere duas tertias, seu duas partes, Collegio in tres partes diviso.

Quomodo ante electionem Cardinales includantur Conciliis singulis per Cubicularia & Cellas, & qua solemnitatis Romana fiat cum Papa noviter electo, videatur in aliis AA.

QUÆRÒ XIII. Quid censes de aliis Ecclesiasticis Dignitatibus vel Officiis, v. g. Cardinalatu, Patriarchatu, Primatu, Archiepiscopatu?

CXXIV. Ante Resp. nota, differentiam esse inter Dignitatem, Personatum, & Officium, Dignitas est rem Ecclesiasticarum administratio habens adjunctionem jurisdictionem, ut Prepositura, Decanatus, Prioratus apud Dominicanos & Augustinianos, Guardianatus apud Franciscanos, Rectoratus apud Jesuitas, Personatus est prerogativa quedam in Ecclesia sine Jurisdictione, ut dum quis præalis habeat dignitatem, vel sedem in Choro, consensu, Collegio, in præcedentia, in ferendo suffragio, &c. Officium est administratio rerum Ecclesiasticarum sine jurisdictione; sic in Ecclesiis Cathedralibus Sacristæ, Custodes, seu Thesaurarii, ut vocant, si in Sub-Custodes, aut eos subordinatos non habeant veram jurisdictionem, Officium habent, sed non Dignitatem. Verum tamen est, quod haec duo vulgariter pro eodem sumantur. Hoc præmito;

Cardinalatus.

Resp. Ad singula: Cardinales (considerando etymologiam nominis) sunt quasi Cardines Ecclesie Romanæ, in quibus illa volvitur & regitur. De quibus Concil. Triad. sess. 25. de Reform. cap. 2; in fine ait: Quorum consilii apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum universalis Ecclesia administratio nitatur,

na

nefus videri potest, non iis etiam virtutem insignibus, ac vires disciplina eos fulgere, que merito omnium in se oculis convertantur. Ex Sess. 24. cap. 1. decernit, ut Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus legitissimos sibi Cardinales aducat.

Cardinalatus non est Ordo, sed secundum se est tantum nomen officii, sunt enim Consiliorii Papæ. Et licet non omnes Cardinales sint Episcopi, sed in suis titulis tantum Cardinales Presbyteri, vel Diaconi, vel Subdiaconi, attamen ratione Officii, vi cuius sunt praefecti militari totius populi Christiani, precedent omnes Episcopos, Archiepiscopos & Patriarchas, cum hi soli unius private Patriæ curam gerant. Creaturæ Cardinales à solo Papa, qui eorum numerorum potest augere vel minuere. Habent tamen Imperator, & alii Reges jux nominandi Papa quædam qualificata subiecta pro Cardinalatu. Utinam rubeo colore ad contestandum se pro Romana Ecclesia sanguinem (ubi necesse fuerit) profundere paratos esse. Inter cetera eorum privilegia (quæ in aliis AV. videantur) dicunt esse, & hoc consuetudine introducunt, ut si quem ad supplicia ducatum, plico vel testem tangent, si liberetur.

Patriarchatus.

CXXV. Patriarcha est nomen Graecum, Latine significat idem quod summus, seu Princeps Patriarum. In jure Canonico quidem non differt à Primate; usus tamen obtinuit, ut quatuor nominentur Patriarchæ: nimirum Alexandrinus, Antiochenus, Jerosolymitanus, Constantinopolitanus. Et per Papam indulgentiam vel intereatam consuevit adhuc quatuor minus principales, nimirum Aquilejensis, Venetus, Ätiopicus, & Indiarum. Patriarcha est major Archiepiscopo, hic enim præstet solam uni Urbi; vel quia haec Urbs est caput aliorum Episcopos habentium, dicitur præsse uni Provincie, puta, ex pluribus Diocesis constituta. Patriarcha vero præstet pluribus Provinciis, & Archiepiscopi eius potestati sunt subiecti.

Primatus.

Primates, à quibusdam Patriarchæ dicti, sunt aliqui Archiepiscopi potentes, qui Metropoles regant, ut in Hispania Toletanus, in Ungaria Strigoniensis, in Germania nunc Salisburgensis, olim Magdeburgensis. Primas & Patriarcha minus principalis in effectu nihil differunt, sed solo differunt titulo,

Archiepiscopatus.

CXXVI. Archos est nomen Graecum, latine significat idem ac Primus, vel Princeps. Unde Archiepiscopus est Princeps Episcoporum, qui communiter habet sub aliis Episcopos, qui dicuntur illis Suffraganei, attamen valde differunt ab illis Suffraganeis, quos nonnulli Germani. Episcopi habent in Pontificibus Vicarios, qui sunt titulares solum Episcopi titulo desumptu ab aliquo Episcopato sito in terris infidelium, seu quas infideles, v. g. Turce occupavunt. Vocatur etiam Metropolitanus, denominatione desumpta à sua Residentiali, seu Metropoli, quæ est principalis Civitas totius Provincie, sumendo partem pro toto. Archiepiscopus est ordinarius & immediatus Iudee suorum Suffraganeorum: attamen populi Suffraganei subiecti Iudee communiter non est, nisi per appellationem.

Archiepiscopus (uti & Patriarchi, immo ex speciali gratia & privilegio, etiam quibusdam Episcopis, uti Bambergensi, &c.) convenit etiam usus Pallii à Papa dat, quod significat plenitudinem Pastoralis, & Archiepiscopalium Officii, quo Archiepiscopus certus solam diebus, & intra Ecclesias (id est intra suam Provinciam) uti potest. Extra Provinciam eo uti potest per privilegium Apostolicum accedente licentia Episcopi, cuius est Diocesis aliena, ad exercendo Pontificale & consensu Archiepiscopi (cuius est Provincia) ad usum Pallii.

Plura hic dici possent de Archidiacono, Archi-

presbitero, Decano, Plebanio, Parocho, sed hæc vide in Canonistis.

QUÆSTOR XVI. & ultimo: Celibatus est Jure Divino vel Ecclesiastico sacris Ordinibus annexus?

CXXVII. Resp. Celibatus sacræ Ordinibus non est annexus Jure Divino, 2. Sed tantum Ecclesiastico. 3. Et valde convenienter.

1. G. 2. Pars docetur clare à S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 11. in c. dicente: Non est essentialiter annexum debitum continentis Ordini sacro, sed ex statuto Ecclesiastico: Est autem essentialis status Religionis. Ex quo S. D. probat ibi, Papam posse dispensare in voto continetis Ordinis sacri, non autem Religionis, ut dictum est supra Tr. 10. Ex. 3. n. 47.

Ratio 1. Matrimonium non potest in Sacramentorum Ministris habere causam sua prohibitionis, nisi propter usum ejus, quia nimirum illi Sacramentorum ministris repugnat: Sed Matrimonio usus illi, qui sunt in Sacris, non est prohibitus Jure Divino. Ergo nec ipsum Matrimonium. Major est clara. Min. prop. Ecclesiæ Sacerdotibus Græcis ante suam Ordinationem conjugatis permititur usum Matrimonii ut licitum, ut nemo negat: Sed si ille usus esset Jure Divino prohibitus, Ecclesia non posset eum permettere ut licitum, quia nihil potest contra Jus Divinum. Ergo.

Notanda: hic est differentia inter Sacerdotium, ac Levitas Veteris & Novæ Legis; nam de primis habemus plures Scripturae loca, quibus Deus iubet eos ab usu Matrimonio abstineat tempore sue vicis: de Sacerdotibus autem & Levitis Novi Testamenti, nullum legitur in Scriptura testimonium, quo idem ei precipiat, immo plures in oppositum sunt Conclitionum & Patrum auctoritates, quas adducit Gonet, cuius est haec doctrina: Nec refert, quod Dei præceptum respectu Sacerdotum & Levitarum Vet. Test. sit mortale & fundatum in ipsa Virtute Religionis, & poritate, quam in Ministris sacrosancta mysteria requirunt. Nam haec solum congruunt, non necessitatim indicant, cum nullam ex natura sua indecentiam, Cultui Divino repugnante usus Matrimonii habeant, & quamvis aliquant haberet, ex hoc solim posse colligi, teneri Jure Divino sacros homines ab uso conjugii, abstinerre ex tempore, quo sunt Altari ministrantur: quo etiam tempore Græci (exempli Sacerdotum & Levitarum Veteris Testamenti) ab uxribus abstinent. Iu dictus Autor. Et sic quod hoc est paritas.

2. Pars patet ex Trid. Sess. 24. Can. 8. sic definiente: Si quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares castitatem solemniter professos posse Matrimonium contrahere, non obstante legi Ecclesiasticae in voto, anathema sit.

Ratio: Quia Ecclesia non potest dispensare in Jure Divino: Sed plures dispensat in voto continetis Ordinis sacri ad nubendum. Ergo.

3. Pars probatur ex eo: Quia cum Sacrificium Altaris augustissimum sit & sanctissimum, simulque purissimum, & ejus Hostia sit purissima Virginitas & Dei Filius, omnis puritatis fons, decens est, ut qui illud tractant, eique inserviant, insigni mentis & corporis puritate accedant; eam autem minuit carnales & quam secundum fert usus Matrimonii. Ergo.

CXXVIII. Oppono 1. S. Paulus. Cor. ait: Numquid nos habemus potestatem sororem mulierem (heretici interpretantur uxorem) circumducendam, sicut & ceteri Apostoli, & Fratres Domini & Cephas? Ergo similiter Clerici uxores habere possunt exemplo Apostolorum.

2. 1. ad Timoth. 3. ait: Oportet Episcopum esse unus uxoris virum.

3. Præceptum naturale est, Gen. 1. traditum, Credite, & multiplicamini, & replete terram.

Ad 1. Resp. intelligi de pīi mulieribus, quæ erant in comitatu Apostolorum, ministrantes illis, scilicet legitimi de illis, quæ Christum sequentur, siue de suis facultatibus ministrabant. Certum enim

est,

De Episcopatu.

est, quod Apostoli si plures præter Petrum, de quo solo id constat, uxorati fuerint) dereliquerint uxores saltem quod torum, & commercium conjugale, quod pater tum ex illis verbis Petri: Ecce nos reliquimus omnia, quomodo omnia, si non uxores? Tum ex illo dicto Christi: Si quis non reliquerit Patrem, Matrem, aut Uxorem, non potest meus esse Discipulus.

Ad 2. Sensus est, non quasi Episcopus debebat habere uxores: sed ut nemo fiat Episcopus, qui habuit plures uxores, seu ut non sit bigamus (de quo supra Tr. 14. Ex. 1. n. 29.) quia bigamus est impedimentum suspicionis Ordinis.

Ad 3. Esse præceptum nature obligans totam Communitem, non verò quilibet in particulari. Simile est in præcepto naturali agriculturæ, de quo infra Tr. 16. Ex. 1. n. 4. resp. 2.

Colligitur ex dictis, quod Ecclesia nulli absoluto præhibeat nubere, nec precipiat absolute servare continentiam, sed solum ex suppressione, quod si quis velit vel Religionem ingredi, vel sacros Ordines accessuari. Episcopis tamen non licet cohabitare uxoriibus antea Ordinationem ducitis, immo de facto Græci ordinarii non eligunt in Episcopum, nisi vel Religionem proficiunt, vel qui perpetuam castitatem servent, & uxorem non habeant, ut nosceretur, restatur se audire à Patribus nostri Ordinis, qui dū in Græcia commorati fuerint, & Ecclesia Græca riuit, & consuetudines apprime noverant. Quando autem lex illa in Ecclesia Græca fuerit abrogata, pro certo non constat, alii sit, alii sic sententibus. Certum tamen est, quod usus Matrimonii ante susceplos Ordines contracti Ministri Altaris in Ecclesia Græca jam fuerit licitus anno 683, ut claret patet ex Can. 13. sextæ Synodi, eo anno absoluta.

De Ordine sacro, in quantum es impedimentum dirimens matrimonium, agetur infra Tr. ult. Ex. 6. n. 69. ad q. 3. ubi videatur.

Quod autem ibi non fiat mentio Subdiaconatus, non obstat, quia illi in primitiva Ecclesia non numerabatur inter Ordines sacros, in sensu nimirum supra in Exam. 1. n. 9. post Resp. 8. explicato, quia non habebat annuum votum continentis, sed universaliter: hoc enim fuit si annexum tempore Gregorii Magni, ut patet ex Can. Ante triennium, dist. 31. Lex ergo illi in Ecclesia Latina semper fuit servata.

CXXX. Cur non etiam in Ecclesia Græca?

Dico: Ob melius bonus illius Gentis; seu ad majora ejus mala cavenda, Græcis ab Ecclesiæ permititur vivere in Matrimonio ante suspectos Ordines contracto, hinc à complexu uxorum non tenentur abstinere, nisi quando sancti Altaribus sunt accessuari. Episcopis tamen non licet cohabitare uxoriibus antea Ordinationem ducitis, immo de facto Græci ordinarii non eligunt in Episcopum, nisi vel Religionem proficiunt, vel qui perpetuam castitatem servent, & uxorem non habeant, ut nosceretur, restatur se audiisse à Patribus nostri Ordinis, qui dū in Græcia commorati fuerint, & Ecclesia Græca riuit, & consuetudines apprime noverant. Quando autem lex illa in Ecclesia Græca fuerit abrogata, pro certo non constat, alii sit, alii sic sententibus. Certum tamen est, quod usus Matrimonii ante susceplos Ordines contracti Ministri Altaris in Ecclesia Græca jam fuerit licitus anno 683, ut claret patet ex Can. 13. sextæ Synodi, eo anno absoluta.

De Ordine sacro, in quantum es impedimentum dirimens matrimonium, agetur infra Tr. ult. Ex. 6. n. 69. ad q. 3. ubi videatur.

TRACTATUS XVI. ET ULTIMUS.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

Sacramentum hoc magnum est, ut testatur Apostolus Eph. 5. quo completerat sacer septenarius Sacramentos. Ratum Nova Legis numerus ad Salvatoris institutus: ultimo autem statutum loco, quia ut Angelicus Doctor 3. p. 9. 65. 4. 2. ad 1. ait: Matrimonium, secundum quod ordinatur ad animalem vitam, est naturæ officium, sed secundum quod habet aliquid spiritualitatis, est Sacramentum. Et quia nimirum habet de spiritualitate, ultimo ponitur inter Sacramenta. Cuius aliam rationem ibid in c. dat S. D. quam vide supra Tr. 11. Ex. 4. n. 42. De hoc ergo ultimo Sacramento, pro huic Operis compleimento in ultimo ejusdem Tractatus agendum est cum Angelico Praetoriore, qui de eo tractat in Suppl. 3. partis, à quest. 41. usque ad 68. inclusu.

E X A M E N I.

De Matrimonio, in quantum est in officium naturæ.

De quo S. D. 4. 41. per 4 art. Et in quantum est Sacramentum, de quo q. 42. per 4. art.

Q UÆSTOR I. Tenebrum Confessorius scire docebit.

Q uam Theologorum de Matrimonio?

I. Resp. Affirm. Ratio patet ex sapè dictis. Quia Jure naturæ, & propriæ conscientie instincu ac remorsu quilibet in Officio constitutus obligatur scire, quæ sunt munera, ne se ac subditos periculo erroris & peccati exponat. Sei Confessor ex vi Officii est Iudee, Doctor, & Medicus Pœnitentium; hi verò dum Matrimonio jungendi, vel iam tum juncti sunt, non raro se Tribunalis pœnitentiae sicut, causis, casibus, seu dubiis matrimonialibus. Ergo Confessorii est de his saltē in foro Poli judicare, dubia resolvere, pœnitenti ignorantem docere, consilienti consilio solari, & ita sapè contingit circa Matrimonii impedimenta, sive dirimentia, sive impeditia, antecedentia contractum, vel supervenientia, ut & circa debitis petitionem, aut traditionem, & similis innumeris. Ergo horum notitia Confessori est necessaria ex vi officii & ex conscientia.

Q UÆSTOR II. Quid est Matrimonium secundum se, seu seclusa ratione Sacramenti sumptum, seu in quo essentia eius consistit?

II. Ante Resp. Not. Matrimonium posse tripliciter considerari: 1. Ut est Sacramentum Nov. Leg. & sub hac ratione definitur n. 9. 2. Sub ratione contractus civilis, ac naturalis, & sic definitur, quod sit pactio legitimæ inter virum & mulierem, ad mutuum commercium, & individuum vita societatem. Et hic contractus mutuum obligacionem habet ut proprietatem. 3. Sumitur ut vinculum, & definitur, quod sit conjunctio maritalis inter legitimam personas, virum & mulierem, individualiter & consuetudinem retinens. Sed hac ratione ejus proprietas est indissolubilitas, seu perpetua. Hæc definitio danda est quoties absolute de Matrimonio quæritur, quod sub has & secunda consideratione est praecipua.

Oooo
ci